

Waterschap **Scheldestromen**

Monitor september 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Samenvatting (alle programma's)	5
Programma Waterkeringen.....	9
Programma Watersystemen	16
Programma Wegen	25
Programma Afvalwaterketen	34
Programma Bestuur en Organisatie	42
Belastingen en financiën	52
Reserves	53
Bevindingen Boardletter	54

Samenvatting (alle programma's)

Inleiding

Via de (digitale) bestuursmonitor van september 2024 wordt u geïnformeerd over de prestaties, de exploitatie en de investeringen, zoals deze in de Programmabegroting 2024 zijn opgenomen. Doel van de monitor is om u te informeren over de voortgang van de uitvoering van de begroting.

Uitgangspunt voor de monitor vormt de vastgestelde Programmabegroting 2024 inclusief de eerste drie begrotingswijzigingen van 2024. De prestaties komen voort uit het bestuursakkoord 2023-2027.

Per september 2024 bedraagt de jaarprognose van het resultaat afgerond € 0,6 miljoen positief. Dit ten opzichte van de begroting met ruim € 150 miljoen kosten en opbrengsten. De verschillen worden hieronder bij "exploitatie" op hoofdlijnen toegelicht. Bij de betreffende programma's vindt u een uitgebreidere toelichting.

Het totale bruto investeringsvolume 2024 is begroot op circa € 94 miljoen, onderverdeeld in bijna 30 miljoen aan onderhanden projecten uit eerdere jaren, bijna € 21 miljoen nieuwe investeringen en bijna € 44 miljoen aan HWBP projecten.

Een toelichting op hoofdlijnen vindt u in dit hoofdstuk terug, bij de betreffende programma's vindt u een uitgebreidere toelichting.

Exploitatie - jaarprognose 2024

Hieronder is het totale geprognosticeerde resultaat voor 2024 weergegeven onderverdeeld naar programma's en kosten en opbrengsten.

Bedragen x €
1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Programma Waterkeringen	Programma Water-systemen	Programma Wegen	Programma Afvalwaterketen	Programma Bestuur en Organisatie	Belastingen en algemene opbrengsten	Reserves	Totaal Scheldestromen
Externe kosten	€ -265	€ -26	€ -269	€ -3	€ -2.120	€ 0		€ -2.683
Externe opbrengsten	€ -2	€ -2	€ 645	€ 164	€ 208	€ 1.704		€ 2.717
Personeelskosten	€ 12	€ 142	€ 0	€ -391	€ -614	€ 0		€ -851
Rente en afschrijving	€ 1.391	€ 676	€ 325	€ 1.663	€ 241	€ 0		€ 4.296
Reserves	€ -1.391	€ -676	€ -325	€ -1.678	€ 1.212	€ 0	€ 0	€ -2.858
Netto kosten per programma	€ -255	€ 114	€ 376	€ -245	€ -1.073	€ 1.704	€ 0	€ 621

Toelichting exploitatie 2024

In deze 2e bestuursmonitor bedraagt de jaarprognose van het resultaat afgerond € 0,6 miljoen positief. Dit ten opzichte van de begroting met ruim € 150 miljoen, de bedragen zijn onder te verdelen in diverse kosten en opbrengsten die hieronder op hoofdlijnen zijn toegelicht. Een uitgebreidere toelichting hierop vindt u terug bij de betreffende programma's.

Externe kosten (€ 2,7 miljoen hogere kosten):

- De grootste posten zijn: hogere licentiekosten voor software, extra werkzaamheden accountant jaarrekening 2023, hogere bijdrage Sabewa in verband met nieuwe belastingsoftware, meer benodigde juridische ondersteuning, een hogere HWBP bijdrage en het afvoeren van verontreinigde bermgrond.

Externe opbrengsten (€ 2,7 miljoen hogere opbrengsten):

- De grootste meeropbrengsten betreffen de verwachte hogere belastingopbrengsten van € 1,7 miljoen en de hogere uitkering voor wegen van € 0,5 miljoen (op basis van de definitieve stijgingspercentages uit de septembercirculaire 2024);

Personeelkosten (€ 0,8 miljoen hogere kosten):

- Voor diverse vacatures welke nog niet zijn ingevuld is inhuur noodzakelijk. De kosten hiervan vallen per saldo hoger uit.

Kapitaallasten (€ 4,3 miljoen lagere kosten):

- In de begroting 2024 was rekening gehouden met de financiering van € 20 miljoen tegen 3,5%. Na het opstellen van de begroting is eind 2023 een geldlening van € 165 miljoen afgesloten tegen een lager rentepercentage. De geldlening van € 165 miljoen was bedoeld voor meerjarige financiering en eventuele voorfinanciering van HWBP. Als Decentrale overheid is het waterschap verplicht voor de niet ingezette liquide middelen deel te nemen aan het schatkistbankieren (SKB). De ontvangen rente van het schatkistbankieren is hoger dan de rentekosten van de geldlening waardoor er per saldo een voordeel is van € 3,1 miljoen.
- De verwachting is dat er in 2024 geen sprake zal zijn van voorfinanciering, hiermee vervalt de in de begroting opgenomen voorfinanciering van € 1,2 miljoen. Dit voordeel is verantwoord bij het programma waterkeringen. Na het opstellen van de prognoses van deze september monitor zijn we door de programma-directie HWBP geïnformeerd over het gedeeltelijk uitbetalen van het aanvullend voorschot voor HWBP Hansweert. Dit in verband met kasritme. Dit betekent dat het waterschap € 18,5 miljoen moet voorfinancieren, de uitbetaling is uitgesteld tot 2027 en deels 2028. Op de prognose van de renteopbrengsten en -kosten in 2024, zoals opgenomen in deze monitor, heeft dit nagenoeg geen invloed omdat met de subsidie pas eind 2024 werd verwacht en het een voorschot betreft.
- In de kapitaallasten zijn ook de afschrijvingskosten opgenomen. De afwijking hierop is beperkt en ingeschat op een voordeel van € 0,023 miljoen verdeeld over de programma's.

Reserves (€ 2,9 miljoen hogere toevoeging):

Toevoeging van het rentevoordeel aan de algemene reserves (€ 4,3 miljoen), een onttrekking uit de algemene reserve in verband met hogere kosten informatisering en juridische ondersteuning (€ 0,7 miljoen) en een onttrekking uit de egaliseringsreserve voor de hogere bijdrage aan Sabewa Zeeland in verband met de nieuwe belastingsoftware (€ 0,874 miljoen). Daarnaast is er een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserves organisatieontwikkeling en onderzoek effluent in verband met lagere externe kosten (€ 0,16 miljoen). Deze onttrekking uit de bestemmingsreserves worden opgenomen in de primaire begroting 2025.

Besluitvorming

Voorgesteld wordt:

- Het rentevoordeel van € 4,296 miljoen toe te voegen aan de algemene reserves;
- Een bedrag van € 0,729 miljoen te onttrekken uit de algemene reserves voor kosten informatiseren en juridische ondersteuning;
- Een bedrag van € 0,874 miljoen te onttrekken uit de egalisatiereserves voor de hogere bijdrage aan Sabewa in verband met nieuwe belastingsoftware;
- Een bedrag van € 0,0165 miljoen lagere kosten voor organisatieontwikkeling en onderzoek effluent niet te onttrekken uit de bestemmingsreserve. De uitvoering vindt plaats in 2025.

De toelichtingen hierop zijn bij de betreffende programma's opgenomen.

Investerings 2024

In onderstaande tabel zijn de totalen per programma opgenomen. De specificatie op projectniveau is opgenomen bij het betreffende programma's.

Per programma zijn de investeringsprojecten onderverdeeld in: projecten onderhanden in 2024 en projecten in voorbereiding (vanuit het algemeen voorbereidingskrediet en met interne uren).

bedragen x € 1.000

Programma	Status	AV besluitvorming			Prognose totaal investering		
		AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto
onderhanden investeringen	1 programma waterkeringen	193.750	-159.573	34.177	191.137	-159.631	31.506
	2 programma watersystemen	60.536	-8.582	51.954	55.484	-9.879	45.605
	3 programma wegen	10.474	-2.486	7.988	10.428	-2.385	8.043
	4 programma afvalwaterketen	61.728	-3.079	58.649	72.198	-3.186	69.012
	5 programma bestuur en organisatie	9.999	-409	9.590	8.636	-130	8.505
Totaal onderhanden investeringen		336.487	-174.129	162.358	337.883	175.211	162.672
Intern in voorbereiding	1 programma waterkeringen	504	-	504	17.805	-3.981	13.825
	2 programma watersystemen	749	-	749	57.691	-7.116	50.575
	3 programma wegen	505	-	505	12.461	-1.396	11.065
	4 programma afvalwaterketen	578	-	578	67.718	-	67.718
	5 programma bestuur en organisatie	-	-	-	2.520	-	2.520
Totaal onderhanden investeringen		2.335	-	2.335	158.195	-12.493	145.703
Eindtotaal		338.822	-174.129	164.693	496.078	-187.704	308.374

Toelichting Investerings 2024

Algemeen

Er zijn op dit moment 94 projecten in uitvoering en 64 projecten in voorbereiding. De opgave voor investeringen neemt toe, mede door de noodzaak voor vervangingsinvesteringen om bestaande assets te onderhouden, maar ook door de verplichtingen onder de KRW en het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Deze projecten zijn cruciaal om waterkwaliteit en waterveiligheid te waarborgen en spelen in op de toenemende uitdagingen zoals klimaatverandering en verouderde infrastructuur. Bij de programma's wordt de voortgang van de onderhanden projecten nader toegelicht. Bij een 5-tal projecten wordt een overschrijding van > 10% verwacht. Hiervoor wordt een aanvullend krediet aangevraagd.

Besluitvorming:

- PRJ1504 Uitvoering stedelijke waterplannen (programma Watersystemen)
Er wordt een aanvullend krediet gevraagd van € 165.000,- (oorspronkelijk krediet € 302.000,- bruto/netto)
- PRJ1508a Uitvoering stedelijke waterplannen Vogelwaarde-Breskens - Hoofdplaat
Er wordt een aanvullend krediet gevraagd van € 131.000,- (oorspronkelijk krediet € 563.000,- bruto/netto)
- PRJ1554 Reconstructie wegen 2023 (programma Wegen)
Er wordt een aanvullend krediet gevraagd van € 382.000,- (oorspronkelijk krediet € 2.345.000,- bruto/netto)
- PRJ1587 Overige gebouwen vervanging werkplekken (programma Bestuur en Organisatie)
Er wordt een aanvullend krediet gevraagd van € 55.000,- (oorspronkelijk krediet € 113.000,- bruto/netto)
- PRJ1589 Kantoor automatisering: netwerk 2024 (programma Bestuur en Organisatie)
Er wordt een aanvullend krediet aangevraagd van € 117.000,- (oorspronkelijk krediet € 470.000,- bruto/netto)

Programma Waterkeringen

Overzicht prestaties programma Waterkeringen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang sept 2024
Waterveiligheid	We boeken jaarlijks vooruitgang op de prestatie-indicator inrichting- en uitvoeringseisen wettelijke zorgplicht primaire waterkeringen (wordt meetbaar gemaakt in de jaarlijkse waterveiligheidsrapportage).	
Waterveiligheid	We lopen op schema om de doelstelling van het HWBP voor 2050 te halen zodat alle waterkeringen en kunstwerken binnen het areaal aan de norm voldoen zoals gesteld in de Waterwet (meetbaar in jaarlijkse rapportage herijking programmering HWBP).	

Toelichting prestaties programma Waterkeringen

- **Jaarlijkse vooruitgang zorgplicht**
Op basis van de bevindingen uit de rapportage 2023 zijn er in het 1e kwartaal van 2024 de nodige acties opgestart op het gebied van VTH en risicogestuurd beheer en onderhoud.
- **Doelstelling HWBP 2050**
Het afdekken van kosten van voorfinanciering van toekomstige projecten is landelijk nog onderwerp van gesprek. De besluitvorming over de financiering van de middellange termijn 2030-2037 loopt. Het op orde brengen en houden van de personele capaciteit blijft een aandachtspunt. Alle benodigde randvoorwaarden zijn hiervoor aanwezig.

Exploitatiekosten programma Waterkeringen

Kosten- en opbrengstsoorten	Bedragen x € 1.000		
	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	7839	8104	-265
Personeelskosten	4538	4526	12
Rente en afschrijving	1838	447	1391
Totaal lasten;	14.215	13.077	1.138
Baten;			
Externe Opbrengsten	-482	-480	-2
Totaal baten;	-482	-480	-2
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	169	1560	-1391
Onttrekking reserves	-1408	-1408	0
Totaal reserves;	-1.239	152	-1.391
Netto kosten programma waterkeringen	12.494	12.749	-255

Toelichting programma Waterkeringen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 265.000,- hoger)

Het programma Waterkeringen laat op totaalniveau ten opzichte van de begroting 2024 een stijging zien van de externe kosten.

Hieronder een korte toelichting op de belangrijkste verschillen.

- HWBP Bijdrage € 300.000,- hoger
In 2024 is de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) voor € 3.700.000,- opgenomen in onze begroting. Uit de nieuwe raming van de Unie van Waterschappen blijkt dat onze bijdrage voor 2024 circa € 4.000.000,- zal worden als gevolg van een bijstelling van de landelijke raming van de solidariteitsbijdragen over 2024.
- Beheer en onderhoud € 130.000,- hoger
De kosten voor het vernieuwen van trappen bij dijk- en duinovergangen en het ruimen van zand op de duinpaden/overgangen zijn hoger dan begroot, de prognose is hierop bijgesteld .
- Veiligheidstoetsing € 121.000,- lager
De prognose voor veiligheidstoetsingen is naar beneden bijgesteld als gevolg van een zeer nat voorjaar waardoor de werkzaamheden op dat moment niet konden worden uitgevoerd en de planning moest worden aangepast. Het is op dit moment onzeker of een aantal werkzaamheden dit jaar nog kunnen worden uitgevoerd.
- Calamiteitenplannen € 44.000,- lager
De prognose is omlaag bijgesteld. Een belangrijke reden hiervoor is lagere kosten door minder externe evaluaties. Daarnaast was in de begroting 2024 het actualiseren van de planstructuur bij de externe kosten opgenomen maar dit is nu grotendeels zelf opgepakt met een mogelijke inzet van derden in 2025.

Externe opbrengsten (€ 2.000,- lager)

De externe opbrengsten bij het programma Waterkeringen bestaan grotendeels uit de bijdragen voor de exploitatie Veerse Meer en diverse opbrengsten zoals schadevergoedingen of diensten voor derden. Bij deze opbrengsten zijn er een aantal kleine wijzigingen in de prognoses waardoor de verwachte opbrengst iets lager wordt dan begroot.

Reserves (€ 1.391.000 hoger):

Betreft een toevoeging aan de algemene reserve vanuit het voordeel in de kapitaallasten ten gevolge van schatkistbankieren.

Toelichting exploitatiekosten programma Waterkeringen risico's en ontwikkelingen

Uit de reguliere inspecties van kunstwerken kwam naar voren dat een aantal onvoorziene technische aanpassingen/reparaties nodig waren. Het betreft onder andere een reparatie van suatiesluis Hellewoud doordat de noodschuif een fractie schuin in de sponning stond en bij de Westelijke Rijkswaterleiding is schade geconstateerd aan een klep aan de buitenzijde. De klep wordt hersteld. Tevens zijn er extra kosten gemaakt voor het monitoren van de keersluis Zierikzee ten behoeve van het functioneren van de deuren door mogelijke lekkage van een deurlager. Er bleek uiteindelijk geen sprake van lekkage. Deze extra kosten voor reparaties en monitoring kunnen naar verwachting gecompenseerd worden binnen de bestaande budgetten. De prognose is voorsnog niet aangepast.

Toelichting personeelslasten programma Waterkeringen

Personeelslasten (€ 12.000,- lager)

- De prognose op de totale personeelslasten laat een klein voordeel zien. Binnen deze personeelslasten zijn verschuivingen zichtbaar door inhuur ten behoeve van openstaande vacatures en vervanging in verband met ziekte en ouderschapsverlof.

Toelichting personeelslasten programma Waterkeringen risico's en ontwikkelingen

-

Toelichting rente en afschrijving programma Waterkeringen

Rente en afschrijvingen (€ 1.391.000,- lager)

De verwachting is dat de rente en afschrijvingen € 1.391.000,- lager zullen worden dan begroot met als belangrijkste voordeel de rentelasten van de voorfinanciering HWBP Hansweert.

- In de begroting 2024 was voor het project HWBP-Hansweert rekening gehouden met een rentelast van € 1.159.000,- als gevolg van de mogelijke voorfinanciering. Net als voorgaande jaren is er in 2024 naar verwachting nog geen sprake van voorfinanciering. Op basis van de fysieke voortgang van het project is in 2024 opnieuw een aanvraag ingediend voor een aanvullend subsidievoorschot waardoor wij verwachten dat er geen sprake zal zijn van voorfinanciering.
- Als gevolg van renteopbrengsten uit schatkistbankieren is er in 2024 een voordeel op de begrootte rentelasten ontstaan waarvan een deel aan het programma Waterkeringen wordt toegerekend, zie de toelichting op de kapitaallasten bij de samenvatting van deze monitor.

Investerings Programma Waterkeringen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
			AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
1 programma waterkeringen										
Onderhanden investeringen										
PRJ1013H	HWBP Hansweert (24S-1)	12-26	12-26	174.109	-145.124	28.985	171.570	-145.126	26.444	101.909
PRJ1013L	HWBP St. Annaland (24AK)	09-24	03-25	4.045	-3.641	404	4.045	-3.641	404	1.292
PRJ1176C	Aanpassingen getijdenduiker	12-23	09-24	2.223	-1.303	920	2.222	-1.346	876	1.944
PRJ1440D	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023	12-23	06-24	320	-30	290	314	-40	274	314
PRJ1440E	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2024	12-24	12-24	310		310	218	-2	216	78
PRJ1513	Muur van Altena	12-23	12-23	2.156	-615	1.541	2.231	-615	1.615	2.223
PRJ1530	Planvorming keersluis Zierikzee	12-24	12-24	250		250	200		200	145
PRJ1568	Fietspad Cadzand	12-27	12-27	72		72	72		72	
PRJ1569	Bijdrage Oprit dijk bij Baalhoek	12-23	09-24	120		120	120		120	
PRJ1577	Aankoop primaire waterkeringen 2024	12-24	12-24	300		300	300		300	
PRJ1582A	HWBP Zak Zuid-Bev.Verkenning	04-26	01-00	9.845	-8.860	985	9.845	-8.861	985	1.218
totaal onderhanden investeringen				193.750	-159.573	34.177	191.137	-159.631	31.506	109.123
(Intern) in voorbereiding										
PRJ1440F	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2025			30		30	328		328	37
PRJ1440G	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2026						320		320	1
PRJ1566	Herstel Kleidijk Zwin			30		30	1.859	-29	1.829	38
PRJ1499	Vooroeververdediging cluster 4.0			60		60	11.075	-3.200	7.875	241
PRJ1527A	Gr.ond.Kademuren Keizersbolwerk			50		50	1.339	-63	1.276	55
PRJ1527B	Gr.ond.Kademuren Vlissingen Overig						1.161		1.161	2
PRJ1447A	HWBP Buitenhaven Vliss. Verkenning			303		303	765	-689	77	12
PRJ1600	Duinherstel Vlissingen-Dishoek			31		31	350		350	1
totaal (intern) in voorbereiding				504		504	17.197	-3.981	13.216	387
Totaal programma waterkeringen				194.253	-159.573	34.680	208.334	-163.611	44.722	109.510

Toelichting investeringen programma Waterkeringen

Algemeen

PRJ1513 Muur van Altena

Het uitvoeren van groot onderhoud aan de Muur van Altena in Vlissingen is in het voorjaar van 2022 gestart. De werkzaamheden zijn eind september 2023, net voor aanvang van het stormseizoen 2023 afgerond. In 2024 volgt nog de afrekening van de Restauratiesubsidie waarna het project financieel kan worden afgerond. Zoals al eerder aangegeven is de verwachting dat het beschikbare krediet zal worden overschreden. Omdat deze overschrijding binnen de 10% van het netto krediet blijft is er geen aanvraag voor een aanvullend krediet nodig.

PRJ1176C Aanpassingen Getijdenduiker

Zoals al eerder aangegeven is de technische afronding uitgelopen van 2023-12 naar 2024-09. De oorzaak van deze uitloop was de langere levertijden van elektronische componenten. De installatie is vanaf augustus weer volledig in bedrijf genomen. In de periode augustus-oktober zal er gemonitord worden of de regeling voorziet in de gewenste streefpeilen in Waterdunen. Het project wordt eind 2024 financieel afgerond.

PRJ1440D Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023

De skisteiger in de Oostwatering is in 2023 vervangen. Daarnaast zijn er eind 2023/begin 2024 drie zwemsteigers bij de Schotsman vervangen en is er één zwemsteiger bij de Schotsman verwijderd. Begin 2024 is nog een extra bestorting bij de skisteiger Oostwatering aangebracht. Het project is nu technisch en financieel afgerond.

PRJ1440E Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2024

Voor 2024 is de scope van dit project de vernieuwing van de trailerhelling Kortgene. Het werk is aanbesteed en de werkzaamheden worden uitgevoerd. De verwachting is dat de kosten een stuk lager zullen worden dan begroot.

PRJ1530 Planvorming Keersluis Zierikzee

Ten gevolge van aanhoudende capaciteits-issues is begin 2023 besloten om de planvorming en eventueel aanvullende onderzoeken voor het bepalen van de scope van het groot onderhoud, dan wel vervanging van het object, uit te besteden aan een extern adviesbureau. De eerste fase (inventariseren en verzamelen van informatie) en de tweede fase (veldonderzoek) zijn inmiddels afgerond. Momenteel loopt de derde fase (scope bepaling en schrijven startdocument). De verwachting is dat deze fase eind 2024 wordt afgerond.

PRJ1568 Fietspad Cadzand

Het project is nog in voorbereiding door de gemeente Sluis, de verwachting is dat de kosten nog zullen stijgen als gevolg van algemene prijsstijgingen en wetgeving met betrekking tot stikstofuitstoot. Omdat nog niet duidelijk is wat deze kostenstijgingen voor gevolgen zullen hebben op de bijdrage van het waterschap is de prognose nog niet aangepast.

PRJ1569 Oprit dijk bij Baalhoek

De dijkoprit voor fietsers bij Baalhoek is een meekoppelkans van het project Kruispolder. In juli 2023 is de samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie Zeeland, gemeente Hulst en waterschap Scheldestromen ondertekend. De gemeente Hulst gaat de dijkoprit in 2024 realiseren. Bij aanvraag van het krediet was de verwachting dat het project in 2023 afgerond zou worden. Door het uitlopen van de voorbereidingen is de technische afronding

verschoven naar oktober 2024. De financiële afronding volgt dan naar verwachting eind 2024.

HWBP-projecten

PRJ1013H HWBP Hansweert

Het project is na de gunning in september 2022 voortvarend van start gegaan en verloopt in de uitvoering voor op de oorspronkelijke planning. Het risicoprofiel van het project wordt maandelijks herzien en gedeeld in de organisatie. Waar nodig worden beheersmaatregelen ingezet. De eindprognose bruto komt overeen met de werkelijke kosten van de verkenningsfase + de planuitwerkingsfase en de gebudgetteerde kosten (SSK raming) voor de realisatiefase, welke overeenstemt met het krediet voor deze fase. Er is op dit moment geen reden de eindprognose bij te stellen.

PRJ1013L HWBP Sint Annaland

De uitvoering van het project heeft geruime tijd stil gelegen omdat eind vorig jaar het projectteam geconfronteerd werd met de mogelijke aanwezigheid van de rugstreeppad. Intussen is geconstateerd dat de rugstreeppad ook werkelijk aanwezig is op de projectlocatie en er zijn maatregelen getroffen. Dit jaar wordt nog de voorbelasting aangebracht bij de dijk in de Suzannapolder en de dijkversterking bij het chaletpark wordt gerealiseerd. Begin volgend jaar zal dan de dijkversterking in de Suzannapolder wordt uitgevoerd. De verwachting is dat eind maart 2025 de volledige dijkversterking is gerealiseerd, waarbij het wel noodzakelijk is om tijdens het stormseizoen beperkt werkzaamheden uit te voeren. De prognose van de projectkosten is vooralsnog niet gewijzigd. De extra kosten (meer inzet projectteam, onderzoekskosten en vergunningaanvraag) komen in principe voor rekening van het waterschap, maar de verwachting is dat deze kunnen worden opgevangen binnen de risicovoorziening als onderdeel van het beschikbare krediet.

PRJ1447A HWBP Buitenhaven-Vlissingen Verkenningsfase

Het project heeft een lengte van 1,7 km en is bij voorrang opgestart, omdat dit deel van de dijkversterking invloed heeft op het nieuw te bouwen justitieel complex te Vlissingen. Door samen op te trekken kan een meest optimale oplossing worden gekozen, rekening houdend met de belangen van de partijen. De eerste gesprekken met de gemeente Vlissingen en het Rijk hebben intussen plaatsgevonden.

De prognose heeft enkel betrekking op de verkenningsfase en deze is bepaald door de middenwaarde (€ 4,5 miljoen/km.) te nemen van een project met een gemiddelde opgave/complexiteit per km. volgens het HWBP-referentiekader. De verwachte doorlooptijd van deze fase is 2 jaar. De verwachting is dat dit project in 2024 voor enkel de verkenningsfase wordt toegevoegd aan het HWBP-programma, waarbij de eerste subsidiebetaling plaatsvindt in 2026.

PRJ1582A HWBP Zak van Zuid-Beveland Verkenningsfase

Dit project betreft de verkenningsfase van de dijkversterking, waarvoor een plan van aanpak is opgesteld. De totale scopelengte is 15,85 km. Voor de verkenningsfase is een kostenraming (SSK) opgesteld, die afgerond € 9,85 miljoen bedraagt. De bestuurlijke vaststelling van het plan van aanpak met daaraan gekoppeld de kredietaanvraag heeft in het 2e kwartaal 2024 plaatsgevonden. De subsidieaanvraag is eind mei 2024 ingediend bij het HWBP en eind juli is de subsidiebeschikking ontvangen. Het resultaat van de verkenningsfase is een bestuurlijk vastgesteld voorkeursalternatief, dat in de tweede helft van 2026 bekend zal zijn.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen te melden anders dan in de toelichting bij de projecten is opgenomen.

Risico's

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving, alsmede omgevingsfactoren, maken dat er vertraging op kan treden in projecten. Hier proberen we in de voorbereiding zoveel mogelijk rekening mee te houden.

Kansen

Met het HWBP project Hansweert wordt door de organisatie ervaring opgedaan met de uitvoering van dit soort grote en complexe projecten. Door te werken aan gezamenlijke kennisontwikkeling met de projectteams en de uitwisseling met collega waterschappen in de landelijke alliantie HWBP zijn opgedane ervaringen en kennis beschikbaar en toepasbaar voor volgende projecten.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- -

Investeringsen

- Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Programma Watersystemen

Overzicht prestaties programma Watersystemen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang sept 2024
Voldoende water	95% van de geplande en begrote onderhoudswerkzaamheden van maaien en baggeren in het watersysteem zijn jaarlijks uitgevoerd	op schema
Voldoende water	De vangstinspanning loopt gelijk op met de landelijke afspraken voor de muskusratbestrijding, zowel in het middel Zeeland als in de grensregio	op schema
Schoon water	In 2027 hebben we 38,2 kilometer natuurvriendelijke oevers aangelegd, waarmee voor 100% aan de KRW-opgave op dit punt is voldaan.	13,3 km
Schoon water	In 2027 hebben we 6 vispassages aangelegd waarmee 60% van ons beheergebied bereikbaar is voor vis, waarmee voor 100% aan de KRW-opgave op dit punt is voldaan.	1

Toelichting prestaties programma Watersystemen

- Onderhoudswerkzaamheden van maaien en baggeren in het watersysteem:
De werkzaamheden lopen op schema. Baggerwerkzaamheden in bebouwd gebied zijn voor het broedseizoen grotendeels uitgevoerd. De meeste geplande onderhoudswerkzaamheden vinden plaats in de periode 15 augustus tot 25 december. Te voorzien is het risico van weersomstandigheden die invloed kunnen hebben op het wel of niet behalen van de PI.
- Vangstinspanning muskusratbestrijding:
De vangstinspanning in inzet van uren verloopt naar verwachting en er is zicht op een positief resultaat voor wat betreft de vangsten voor 2024.
- Aanleg natuurvriendelijke oevers:
Momenteel is 13,3 km van de geplande 38,2 km aan natuurvriendelijke oevers (nvo) aangelegd en wordt er gewerkt aan de voorbereiding of uitvoering van nog eens 3,9 km. De provincie Zeeland ondersteunt actief bij het zoeken naar mogelijkheden. Door veranderingen in de wet- en regelgeving, vooral binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, biedt de aanleg van natuurvriendelijke oevers echter geen voordelen meer voor de verkopende partij. Dit zorgt ervoor dat veel grondeigenaren zeer terughoudend zijn bij het verkopen van hun gronden.
- Aanleg vispassages:
Van de zes vispassages zijn er twee gerealiseerd, namelijk vispassage Bathsedijk en vispassage De Poel welke dit jaar is afgerond. Vispassage Lovenpolder wordt op dit moment voorbereid. De planning is dat deze in 2025 wordt gerealiseerd. De realisatie van vispassages Borssele, Luyster en Nieuwesluis staat nu op de planning voor realisatie in 2026. Deze drie vispassages worden tegelijk opgepakt, waarmee we realisatie verwachten te versnellen. Ook komen deze laatste drie vispassages in aanmerking voor een subsidiebijdrage van Rijkswaterstaat en de NSP subsidie van de Provincie.

Exploitatiekosten programma Watersystemen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	19.413	19.439	-26
Personeelskosten	10.733	10.591	142
Rente en afschrijving	8.064	7.388	676
Totaal lasten;	38.210	37.418	792
Baten;			
Externe opbrengsten	-157	-155	-2
Totaal baten;	-157	-155	-2
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	0	676	-676
Onttrekking reserves	-1.050	-1.050	0
Totaal reserves;	-1.050	-374	-676
Netto kosten programma Watersystemen	37.003	36.889	114

Toelichting programma Watersystemen externe kosten & opbrengsten

De externe kosten binnen het programma watersystemen betreffen onder andere de kosten voor het bedienen en onderhouden van kunstwerken, het maaien en onderhouden van waterlopen, muskusratbestrijding, bagger- en grondbeheer, peilbeheer, het monitoren en onderzoeken van oppervlaktewater en waterbodems en het ontwikkelen van beleid en plannen.

Middels de 1e en 2e begrotingswijziging is € 303.000,- aan de primaire begroting toegevoegd. Dit betreft het uitgestelde werk 2023 ad € 278.000,- en € 25.000,- voor de bijdrage Leader. De prognose overschrijdt de begroting met € 26.000,-.

De grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting inclusief wijzigingen worden hieronder toegelicht:

- **Beheer en Onderhoud waterlopen (€ 125.000,- hoger)**
In diverse werkgebieden zijn er extra kosten gemaakt ad € 145.000,- vanwege de vele neerslag. Dit betreft zowel extra onderhoud als het vervangen van duikers om problemen in de toekomst te voorkomen. Daarnaast zijn extra kosten voorzien ad € 83.000,- voor het verwijderen van houtopslag uit de natuurvriendelijke oevers en baggerwerkzaamheden. Deze kosten worden deels gecompenseerd in het maaiBESTEK (- € 125.000,-)
- **Beheer en procesvoering poldergemalen (€ 121.000,- hoger)**
Er zijn extra kosten gemaakt in verband met de uitval van gemaal Cadzand (+€ 54.000), de elektriciteit prognoses van de poldergemalen zijn naar boven bijgesteld (+ € 60.000,-) en diverse stijgingen (+€ 7.000,-).
- **Beheer en onderhoud bagger- en gronddepots (€ 108.000,- hoger)**
In verband met het in tijd naar voren halen van het waterbodemonderzoek voor het te baggeren areaal, drukken in 2024 eenmalig de kosten van zowel baggergebied

2025 als baggergebied 2026 op het exploitatiebudget (+€ 90.000,-).

- Budget Monitoring waterkwaliteit en waterkwantiteit (€ 69.000,- hoger). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat dit jaar alle KRW waterlichamen bemonsterd zijn.
- Eigen plannen watersystemen (€ 150.000,- lager). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitrol in 2025 van de Proeftuin Zoetwater, die volledig wordt gedekt vanuit Europese en Deltafondsmiddelen waardoor een bijdrage van het waterschap niet langer benodigd is.
- Bouw en verwerving kunstwerken ten behoeve van Waterbeheer (€ 98.000,- lager). Op dit moment ontbreekt inzicht in realistische programmering vanuit de afdeling Projecten, waardoor nog niet bekend is wat de nieuwe opgave wordt. Naar verwachting wordt dit budget alleen besteed aan de proef stroomsnelheden (€45.000,-)
- Budget Stimulering derden aanpak emissies (€ 150.000,- lager). De bijdrage aan Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLB) zal in 2025 naar verwachting van start zal gaan. Dit was in de begroting voorzien in 2024

Externe baten (€ 2.000,- lager):
geen bijzonderheden.

Reserves (€ 676.000 hogere toevoeging):
Betreft een toevoeging aan de algemene reserve vanuit het voordeel in de kapitaallasten ten gevolge van schatkistbankieren.

Toelichting exploitatiekosten programma Watersystemen risico's en ontwikkelingen

Risico's:

- Voor het onderhoud van beheer van stuwen is in het 1e kwartaal een opzet gemaakt voor een realistische onderhoudsplanning en zijn de eerste opdrachten reeds uitgezet. Verwachting is dat het betreffende budget dit jaar volledig wordt ingezet.

Ontwikkelingen:

- De laatste jaren zijn onderwerpen als regulier oeverherstel en onderhoud van natuurvriendelijke oevers regelmatig benoemd. In de dagelijkse praktijk wordt uitgetoetst hoe dit zo praktisch als mogelijk uit te voeren, tegelijk zien we kosten toenemen. Voorsnog onderzoeken we hoe de aanpak van het reguliere oeverherstel uitgevoerd kan worden. Voor het onderhoud van de Natuurvriendelijke Oevers laten we de baggercyclus los en onderzoeken we subsidiemogelijkheden.

- In 2024 loopt de aanbesteding van het maaibestek voor de komende 4 jaar. Kwaliteitseisen en duurzaamheidsvoorwaarden zullen onderdeel zijn van de aanbesteding. Ook zal het eindresultaat van de gedragscode Soortenbescherming mogelijk gevolgen hebben voor de aanbesteding van het uitvoerende onderhoudswerk.
- De toename van (zoet)waterplanten zorgt ervoor dat er meer en frequenter inzet van de beheer & onderhoudsteams nodig is om de doorstroming van het watersysteem op peil te houden.

Toelichting personeelslasten programma Watersystemen

Personeelslasten (€ 142.000,- lager):

- Doordat (nog) niet alle openstaande functies ingevuld zijn en hiervoor niet altijd direct inhuur voorhanden is, vallen de personeelslasten lager uit dan voorzien.

Toelichting personeelslasten programma Watersystemen risico's en ontwikkelingen

Voor beleid en ondersteuning zijn nog niet alle formatieplaatsen ingevuld. We streven ernaar om in 2025 de nog niet ingevulde formatieplaatsen open te stellen. Waar nodig wordt menskracht ingehuurd.

Toelichting rente en afschrijving programma Watersystemen

Rente en afschrijving (€ 676.000,- lager):

- De rentekosten vallen € 999.000,- lager uit ten gevolge van schatkistbankieren. De afschrijvingskosten vallen € 323.000,- hoger uit. Hiervan wordt € 423.000,- verklaard door kapitaallasten van Baggeren uitwateringskanaal Cadzand (project is technisch afgerond), bij de begroting was niet voorzien dat deze al zou worden afgeschreven. Daarnaast is er op het project Kruispolder voorbereiding minder uitgegeven waardoor de kapitaallasten daar € 87.000,- lager uitvallen, de rest bestaat uit kleine verschillen.

Investerings Programma Watersystemen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
			AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
2 programma watersystemen										
Onderhanden investeringen										
PRJ1088	Gemaal Zoetendijk Oud-Vossemeer	10-24	10-24	3.153	-774	2.379	3.123	-1.769	1.354	1.955
PRJ1129	Gemaal de Poel, capaciteitsvergroting	12-23	06-24	9.170	-3.350	5.820	8.417	-3.350	5.067	8.399
PRJ1153J	Gemaal de Luyster	07-22	12-23	400		400	413		413	348
PRJ1153N	Krooshekreiniger pg Oosterland	12-22		275		275	264		264	267
PRJ1153O	Krooshekreiniger pg Postweg	03-23		300		300	299		299	283
PRJ1153S	Renovatie Poldergemaal Zuidwatering	12-24	06-25	1.151		1.151	1.151		1.151	6
PRJ1153U	vervangen FO pg Cadzand	12-24	12-24	325		325	323		323	240
PRJ1153Y	renovatie pg's freq. reg. 2024	12-24	12-24	200		200	200		200	126
PRJ1167A	Vispassage gemaal Lovenpolder	10-24	12-24	1.255	-429	826	1.211	-405	806	912
PRJ1168C	Kruispolder-voorbereiding	12-23	10-23	2.965	-287	2.678	3.087	-250	2.837	3.050
PRJ1168D	Kruispolder visp stuw Dreefken	10-24	12-24	755	-219	536	757	-219	538	120
PRJ1168E	Kruispolder-uitvoer	12-25	12-25	3.965	-1.148	2.817	3.954	-1.148	2.806	614
PRJ1428A	Uitvoering KRW oevers 2024	12-25	06-26	1.250		1.250	1.250		1.250	4
PRJ1431A	Baggeren Vinkenisse-en Bathsekreek17	12-19	12-19	1.900		1.900	1.142		1.142	1.142
PRJ1431C	Baggeren het Koegat '17	12-19	12-19	1.000		1.000	743		743	745
PRJ1453	Gemaal Waarde	10-24	06-25	1.225		1.225	1.206		1.206	19
PRJ1455	Gemaal Spanjaardweg winter Braakman	10-24	10-24	2.279	-504	1.775	2.208	-504	1.705	1.719
PRJ1456B	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2022	12-23	06-24	1.725		1.725	1.760		1.760	1.758
PRJ1456C	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2023	12-24	06-25	1.725		1.725	1.725		1.725	798
PRJ1456D	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2024	12-25	06-26	1.725		1.725	1.725		1.725	
PRJ1458A	Uitv WB21/KRW/GGOR Oude Haven	12-23	12-24	350		350	272	-250	22	272
PRJ1459	Baggeren uitwat. kanaal Cadzand	12-22	05-23	9.900	-1.100	8.800	10.076	-1.213	8.863	10.081
PRJ1459A	Baggeren Stierskreek	12-21	11-21	5.295	-746	4.549	2.523	-746	1.777	2.523
PRJ1491A	Bag. Smedekbrugge Kreek	12-25	12-25	1.177	-25	1.152	899	-25	874	509
PRJ1491B	Baggeren grote wateren Bonte Kof	12-24	12-24	1.247		1.247	1.183		1.183	1.061
PRJ1491C	Bag. Boschkreek De Sluis	12-25	12-25	1.961		1.961	1.942		1.942	146
PRJ1492	Uitv. WB-21/KRW/GGOR 2022	12-24	06-25	1.005		1.005	1.002		1.002	486
PRJ1498B	Verv.best.techn.inst. Opmal 24	06-24	06-24	50		50	50		50	2
PRJ1504	Uitvoer.stedelijke waterplannen 2021	12-23	10-25	302		302	467		467	132
PRJ1506	Uitvoering SWO Heikant 2023	12-24	12-24	151		151	110		110	17

Monitor september 2024

PRJ1508A	Uitvoering SWO Vogelw Bresk.H.pl	12-24	06-25	563	563	694	694	197		
PRJ1508D	Uitvoering SWO Schoondijke	12-24	12-24	97	97	97	97			
PRJ1509A	Bijdrage SWO Vr.pl s-Gravenp Krabb	12-24	12-24	400	400	400	400			
PRJ1509B	Bijdrage SWO Schoondijke	12-24	12-24	84	84	84	84			
PRJ1532A	Vispassages voorbereidingskrediet	12-23		636	636	171	171	171		
PRJ1560	Restauratie duikers Buthdijk (Axel)	10-24	12-24	575	575	555	555	115		
totaal onderhanden investeringen				60.536	-8.582	51.954	55.484	-9.879	45.605	38.215
(Intern) in voorbereiding										
PRJ1098A	Vispassage gemaal van Borssele		12-26			1.350	-796	554	2	
PRJ1153P	Renovatie poldergemaal Baarland		12-25	50	50	826		826	27	
PRJ1153Q	Renovatie poldergemaal Coudorpe		12-26	50	50	577		577	12	
PRJ1153R	Poldergemaal Quarlespolder		04-25	50	50	1.217		1.217	17	
PRJ1153T	Renovatie Poldergemaal Kadijk					786		786	1	
PRJ1153X	Renovatie pg Joh. Glerum		12-27			1.501		1.501	1	
PRJ1168F	Gemaal Walsoorden		06-29	45	45	5.756		5.756	37	
PRJ1391	BOB Zeeuws Vlaanderen					2		2		
PRJ1434	Baggeren grote wateren v.a. 2027								1	
PRJ1491	Bag. Sint Kruiskreek		12-26	250	250	5.430		5.430	279	
PRJ1491D	Baggeren Passageule (vervolg)+Pyrami					4.820		4.820		
PRJ1493A	Baggeren Goese Vesten + oevers 2025			100	100	2.145	-763	1.383	34	
PRJ1493C	Baggeren Axel zuid 2026					3.730	-300	3.430		
PRJ1508B	SWO Axel en Kortgene		12-25	25	25	184		184	5	
PRJ1519A	Uitvoering gemaal Othene		09-29			9.826		9.826	7	
PRJ1520A	Uitvoering gemaal Nol Zeven					10.174	-2.137	8.037	7	
PRJ1532	Vispassage De Luyster		12-26			1.351	-1.000	351	1	
PRJ1170B	Klimaatrobuust watermanagement		05-26	129	129	3.835	-1.058	2.777	303	
PRJ1519B	Renovatie gemaal Othene		10-26	50	50	2.700		2.700	34	
PRJ1533	Vispassage Nieuwesluis		12-26			1.009	-662	347		
PRJ1605	Zoete stuw		01-25			472	-400	72		
PRJ1509C	Bijdr. SWO Hoofdplaat								1	
totaal (intern) in voorbereiding				749		749	-7.116	50.575	769	
Totaal programma watersystemen				61.285	-8.582	52.703	113.174	-16.995	96.180	38.984

Toelichting investeringen programma Watersystemen

Algemeen

Binnen het programma Watersystemen zijn er per medio september 36 projecten onderhanden, waarvan 9 projecten mede gefinancierd worden middels subsidie. Daarnaast zijn er 22 projecten in voorbereiding, waarbij voor 9 projecten een algemeen voorbereidingskrediet is aangevraagd.

Van de 36 onderhanden investeringen lopen er 6 projecten met meer dan 6 maanden uit. Bij een 4-tal projecten is er sprake van een verwachte overschrijding van het beschikbaar gesteld krediet maar welke wel binnen de 10% blijft. Voor de uitvoering van een 2-tal projecten, namelijk PRJ1504 stedelijke waterplannen 2021 en PRJ 1508A uitvoering SWO Vogelwaard-Breskens-Hoofdplaat wordt aan de algemene vergadering goedkeuring gevraagd voor een aanvullend krediet. Het betreffen overschrijdingen van respectievelijk € 165.000,- en € 131.000,-, waarmee de beschikbaar gesteld kredieten met meer dan 10% overschreden wordt.

De belangrijkste afwijkingen in tijd en/of geld worden hieronder toegelicht

PRJ1153J Gemaal de Luyster

Het project heeft een uitloop van > 6 maanden en komt naar verwachting < 10% boven het verstrekte krediet uit.

Door een latere start ten gevolge van personele capaciteit en de natte weersomstandigheden eind 2023 is het project later afgerond dan voorzien. Inmiddels zijn de laatste werkzaamheden afgerond. De overschrijding van het krediet wordt veroorzaakt door hogere kosten van het PIC programma. Deze kosten waren te laag ingeschat.

PRJ1153N Krooshekreiniger poldergemaal Oosterland en PRJ1153O Krooshekreiniger poldergemaal Postweg

De projecten hebben een uitloop van > 6 maanden. Door een latere start ten gevolge van personele capaciteit en de natte weersomstandigheden eind 2023 zijn ook deze projecten later afgerond dan voorzien.

PRJ1168C Kruispolder voorbereiding

De projectvoorbereiding komt <10% boven het verstrekte krediet uit ten gevolge van extra onderzoekskosten.

PRJ1453 Gemaal Waarde

Het project heeft een uitloop van > 6 maanden. De voorbereidingen zijn ver gevorderd. Verwachting is dat gezien de levertijden van zowel mechanische als elektrische componenten pas in 2025 gestart wordt met de uitvoering.

PRJ1458A Uitvoering WB21/KRW/GGOR Oude Haven

Het project heeft een uitloop van > 6 maanden. Het betreft het inrichten van natuurvriendelijke oevers in het gebied Campen om daarmee te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water. Nog 1 locatie wordt na het oogsten in 2024 aangepakt.

PRJ1504 uitvoering stedelijke waterplannen 2021

Het project heeft een uitloop van > 6 maanden en komt naar verwachting > 10% boven het verstrekte krediet uit. Dit betreft stedelijke waterplanmaatregelen in samenwerking met gemeente Hulst in Kloosterzande en Ossense.

Er is een uitloop in planning als gevolg van grondverwerving op de locaties Groenendijk en Anthoniestraat. Beide projectgedeelten kunnen daardoor dit jaar niet worden uitgevoerd. Het oorspronkelijk krediet is gebaseerd op een eerste globale raming. Deze raming is

bijgesteld op basis van het actuele begrotingsplan. Aan de AV wordt hiervoor een aanvullend krediet aangevraagd van € 165.000,-.

PRJ1508A Uitvoering SWO Vogelwaarde-Breskens-Hoofdplaat

Het project heeft een uitloop van < 6 maanden en komt naar verwachting > 10% boven het verstrekte krediet uit.

De werkzaamheden bij Hoofdplaat zijn reeds uitgevoerd en afgerond. Naar verwachting kunnen de werkzaamheden in Breskens in het 2e kwartaal 2025 worden afgerond en de werkzaamheden in Vogelwaarde in het 1e kwartaal 2025.

De kredietoverschrijding wordt veroorzaakt door een aantal oorzaken, zoals een gewijzigde aanpak ten opzichte van het oorspronkelijk plan, een herziene grondaankoop en verontreinigde toegangsdammen in zowel Breskens als Vogelwaarde. Aan de AV wordt een aanvullend krediet aangevraagd van € 131.000,-.

Ontwikkelingen

- Project Kruispolder is onderhanden. De werkzaamheden betreffende de KRW maatregelen worden in 2024 uitgevoerd. In 2025 zal er mogelijk nog grondverzet plaatsvinden.
- Het Interreg project Klimaatrobuust watermanagement (voorheen genaamd "Moervaart/Zuidleden en Zwarte Sluis") is een grensoverschrijdend project met de provincie Oost Vlaanderen, de Zwarte Sluispolder en Polder Moervaart Zuidlede. Dit project staat gepland voor uitvoer in de periode 2025-2026. Het doel van dit project is het klimaat robuust inrichten van het grensoverschrijdende watersysteem bij Othene en Langelede en de Poel en Vogelschorpolder. Daarnaast worden er beheers afspraken gemaakt. De doelstelling van dit project sluit aan bij de doelstellingen uit de Europese strategie voor aanpassing van klimaatverandering. Daarbij wordt er onder meer gestreefd om de gebiedsinrichting aan te passen aan de verwachte klimaatverandering, waardoor overstromingen en verdroging worden voorkomen en de kwetsbaarheid van het agrarisch achterland en de Natura 2000 gebieden wordt verminderd. De subsidie aanvraag is goedgekeurd en het project is in voorbereiding.
- Voor de bouw van gemaal Nol Zeven is een Interreg subsidie aangevraagd onder de projectnaam Wij-water. Deze is inmiddels goedgekeurd. Conform AV besluit wordt aan de bouw van dit gemaal prioriteit gegeven.
- Gemaal Zoetendijk (Oud-Vossemeer) en gemaal Spanjaardsweg (Braakman) worden gerealiseerd.
- De vispassages gemaal Borssele, de Luyster en Nieuwesluis worden momenteel voorbereid.

Risico's

- Aandachtspunt blijft om voldoende voorbereidingstijd te reserveren voor grondverwerving. Dit speelt met name bij de SWO-projecten (Stedelijke Water Opgave) en de PWO-projecten (opgaven voor GGOR, WB21 en KRW om het watersysteem op orde te brengen tegen wateroverlast en voor juiste peilen en een goede waterkwaliteit). Dit kan al snel 1 tot 2 jaar vergen en is tot het moment van daadwerkelijke eigendomsoverdracht moeilijk te plannen.

- Waar in de planningen voor projecten tevens rekening mee moet worden gehouden is dat netwerkbeheerder Stedin heeft aangegeven dat voor het verleggen van kabels en leidingen er sprake is van veel vraag en een langlopende planning. Nu moet op basis van hun informatie voor de planning rekening worden gehouden met een termijn van minimaal 1,5 jaar tussen het moment van aanvraag en het daadwerkelijk verleggen van de kabels en leidingen. Daarnaast lopen we risico dat bij nieuwe projecten er onvoldoende beschikbare netcapaciteit is (netcongestie). Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de prioritering in de geplande investeringsprojecten.
- Het aantrekken van personele capaciteit voor de voorbereiding en realisatie van projecten vraagt tijd. Er vindt wel doorlopend actief werving van nieuwe medewerkers plaats maar e.e.a. kan nog wel van invloed zijn op de realisatiegraad van projecten in de komende jaren.

Kansen

- In het kader van het Nationaal Strategisch Plan (opvolger POP regeling) is de verwachting dat er in het 2e halfjaar 2024 weer een openstelling komt om projecten in te dienen voor subsidie. Momenteel wordt de verkenning gedaan om, uitgaande van de voorwaarden van de subsidieregeling, te kijken of er kansen zijn om enkele projecten in te dienen.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- n.v.t.

Investerings (afwijkingen groter dan 10% en/of € 250.000,-)

- PRJ1504 Uitvoering stedelijke waterplannen
Er wordt een aanvullend krediet gevraagd van € 165.000,- (oorspronkelijk krediet € 302.000,- bruto/netto).
- PRJ1508a Uitvoering stedelijke waterplannen Vogelwaarde-Breskens - Hoofdplaat
Er wordt een aanvullend krediet gevraagd van € 131.000,- (oorspronkelijk krediet € 563.000,- bruto/netto).

Reserves

- n.v.t.

Programma Wegen

Overzicht prestaties programma Wegen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang sept 2024
Veilige wegen	De lengte van de wegbeplantingen langs onze wegen blijft minimaal gelijk aan 2023.	+ 24 meter
Veilige wegen	De inrichting van het hoofdwegennet komt overeen met de CROW richtlijnen en heeft een gemiddeld rapportcijfer van 6. (Op basis van de eerste onderzoeksuitkomsten zal een startcijfer worden bepaald).	GOW: 2,1 ETW1: 7,5

Toelichting prestaties programma Wegen

De lengte van de wegbeplantingen langs onze wegen blijft minimaal gelijk aan 2023. Om deze prestatie meetbaar te houden wordt de compensatie uitgedrukt in het aantal strekkende meters. Zoals in de vorige monitor benoemd is er in het seizoen 2023-2024 op zo'n 30 locaties gerooid en geplant. Bij de meeste locaties is de lengte van het groen gelijk gebleven. Op enkele locaties is de lengte van de wegbeplanting toegenomen. Voorbeelden hiervan zijn de Molendijk (+440m), Heidestraat (+420m), Zwingelstraat (+300m). Bij de Roterdijk is er momenteel (-1136m) ruimte gemaakt voor de aanleg van een fietspad. Dit fietspad wordt dit jaar aangelegd. Na de aanleg worden nieuwe bomen op deze locatie en een compensatielocatie aangeplant. De verwachting is dat de lengte van de wegbeplanting toekomstig ook hier gelijk blijft. De totale lengte van de beplanting is per saldo 24 meter langer geworden. In oktober 2024 start het nieuwe rooi- en plantwerk. Hierin zullen enkele locaties zijn waarbij de lengte van de aanplant korter is dan de lengte van de gerooide beplanting. Dit zullen we compenseren op andere locaties. De uitkomst wordt eind 2024 in de monitor meegenomen. Bij de vervanging van beplanting hebben we aandacht voor duurzaamheid en landschappelijke inpassingen. Hierbij kiezen we voor meer variatie en inheemse soorten. Dit om ziektes en plagen tegen te gaan, soortenrijkdom te bevorderen en het landschap op die manier een kwaliteitsstimulus te geven.

De inrichting van het hoofdwegennet komt overeen met de CROW richtlijnen en heeft een gemiddeld rapportcijfer van 6

In 2024 hebben we laten onderzoeken in hoeverre onze wegen voldoen aan de richtlijnen voor veilige inrichting van wegen van het CROW. Het gemiddelde rapportcijfer is vastgesteld op 5,6. Hierbij merken we op dat er een groot verschil is in het rapportcijfer tussen enerzijds de GOW-wegen met een snelheidsregime van 80 km/uur (gemiddeld 2,1) en anderzijds de ETW1-wegen met een snelheidsregime van 60 km/uur (gemiddeld 7,5). Wegen die niet de juiste inrichting hebben worden bij voorkeur aangepast zodra we er groot onderhoud of een reconstructie uitvoeren. Het merendeel van de wegen die niet voldoen, zijn de 80 km-wegen. Indien besloten wordt om dergelijke wegen in te richten als 60 km-weg worden de kosten voor herinrichting aanzienlijk lager. Wegen waarvan in de toekomstvisie het snelheidsregime gehandhaafd wordt op 80 km-weg, worden mogelijk overgedragen aan de Provincie. Qua kosten voor de herinrichting maakt dit overigens geen verschil omdat bij overdracht de weg eerst conform de richtlijnen ingericht moet worden of anders een bijdrage moet worden meegegeven aan de nieuwe beheerder, zodat hij de herinrichting zelf kan uitvoeren.

Overige ontwikkelingen

Door omgevingsfactoren zoals de vestiging van bedrijven en recreatievoorzieningen, intensivering van onze wegen, steeds breder landbouwverkeer, aanscherping van richtlijnen en het veranderende klimaat (warmte en droogte zorgen voor schade aan verhardingen en funderingen) blijft ons werkveld constant in beweging. Ons waterschap houdt gewijzigde omstandigheden als het gaat om de veiligheid en betaalbaarheid voor

onze burgers in de gaten en past zich waar mogelijk aan. Ook nu zijn de kostenstijgingen niet onopgemerkt gebleven. Daar waar kan, streven we bij de instandhouding van ons gehele areaal naar een eerlijke verdeling van kosten met de andere belanghebbenden. Tegelijkertijd hebben de kostenstijgingen een overschrijding veroorzaakt. Met de huidige bezetting is het daarbij een flinke uitdaging om alle noodzakelijke werkzaamheden goed en op tijd uit te voeren. Daar waar het gaat over het participeren in plannen van derden, het pro-actief investeren in nieuwe ontwikkelingen en de inzet omtrent overkoepelende thema's zien we huidig geen mogelijkheden om aanvullende werkzaamheden uit te voeren.

Voortgang prestatie-indicatoren bestuursakkoord

Naast bovengenoemde prestatie-indicatoren waren in het bestuursakkoord ook onderstaande indicatoren opgenomen, hieronder een toelichting op de voortgang.

- Op basis van de wegategorisering starten we onderzoek naar de inrichtingsmogelijkheden van de waterschapswegen (2024-2026):
De landelijke richtlijnen voor een veilige inrichting van wegen gaan we vertalen naar concrete inrichtingsafspraken voor onze waterschapswegen. Afgelopen periode is de categorisering ter sprake gebracht. Huidig worden de interventiemogelijkheden onderzocht. Zodra er een besluit is genomen over de herziening van de categorisering brengen we in beeld welke wegen qua inrichting aanpassing nodig hebben, wat dat gaat kosten en hoe we deze werkzaamheden gaan prioriteren.
- Ontwikkelen van beleid o.b.v. het kostenveroorzakersprincipe wegen (2024):
Vanuit het POR (periodiek overleg openbare ruimte) is een werkgroep actief om de samenwerking tussen Zeeuwse wegbeheerders te bevorderen. Eén van de acties voor 2024 is om nadere afspraken vast te leggen over het tijdig betrekken van belanghebbende partijen bij ontwikkelingen in de regio. In het kader van de Omgevingswet gebeurt dit inmiddels in de vorm van gebiedstafels, maar aanvullend zijn afspraken nodig om te borgen dat alle belanghebbende partijen daadwerkelijk in een vroeg stadium de gelegenheid krijgen om hun mening in te brengen. In het verlengde van deze betrokkenheid worden afspraken gemaakt over de verdeling van kosten als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen: het kostenveroorzakersprincipe.
- We stellen een prioritering vast voor de aanpak van knelpunten in het Kwaliteitsnetwerk landbouwverkeer (2025):
Het kwaliteitsnetwerk landbouwverkeer is vastgesteld inclusief een knelpuntenlijst. Om daadwerkelijk aan de slag te gaan met de knelpunten zullen betrokken wegbeheerders een planning moeten maken. Vanwege het grote aantal knelpunten en de beperkte middelen is het van belang om goed te prioriteren.
- Vanaf 2024 gaan we actief aan de slag met het beheer en onderhoud op basis van de zorgplicht bomen (2024 - 2027):
Eind 2023 hebben we een project m.b.t. de zorgplicht bomen afgerond. Er is een werkwijze vastgesteld waarmee we voldoen aan de zorgplicht. De implementatie van de nieuwe werkwijze wordt eind 2024 afgerond. De implementatie bestaat met name uit het aanpassen van de controlefrequenties van de bomen op basis van risico's, het introduceren van de module groen van Obsurv, het aanpassen van de inspectie-app en het instrueren van betrokken medewerkers. In 2025 zal een eerste evaluatie van de nieuwe werkwijze plaatsvinden en waar nodig zal de werkwijze worden geoptimaliseerd.

Exploitatiekosten programma Wegen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	20.783	21.052	-269
Personeelskosten	4.888	4.888	0
Rente en afschrijving	2.799	2.474	325
Totaal lasten;	28.470	28.414	56
Baten;			
Externe opbrengsten	-19.349	-19.994	645
Totaal baten;	-19.349	-19.994	645
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	4.500	4.825	-325
Onttrekking reserves	-6.618	-6.618	0
Totaal reserves;	-2.118	-1.793	-325
Netto kosten programma wegen	7.003	6.627	376

Toelichting programma Wegen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 269.000,- hoger)

Het overgrote deel van de externe kosten wordt besteed aan het onderhoud (en de verbetering) van onze wegen. Denk hierbij met name aan de verhardingen (dek- en slijtlagen), de bermverstevingen (doorgroeištenen) en de langs de weg aanwezige beplanting. Als gevolg van de klimaatverandering en het toegenomen gebruik van onze wegen (verhoogde intensiteit en steeds breder en zwaarder materieel) van onze wegen hebben we de kosten voor schades en het herstel van de droogteschade aan wegen en fietspaden afgelopen jaren structureel zien stijgen. Zoals in de begroting aangekondigd blijken de uitvoerings- en materiaalkosten dusdanig te zijn gestegen waardoor het structurele financieringsniveau toekomstig mogelijk onvoldoende mogelijkheden biedt om dit op te vangen.

Hieronder een toelichting op de grootste verschillen bij de posten die hoger uitvallen:

- **Onderhoud, aanleg en verwerving van wegen en wegbermen (€ 348.000,- hoger)**
De overschrijding wordt bijna geheel veroorzaakt door de afvoer van verontreinigde bermgrond van depot Kats € 270.000,-. Dit betreft een incidentele uitgave. Daarnaast is het deel van te betalen waterschapsbelastingen wat wordt toegerekend aan Wegen € 52.000,- hoger dan begroot. Ook de gewinningsbijdragen die betaald zijn aan derden vanwege het overdragen van weggedeelten vallen € 26.000 hoger uit dan begroot.
- **Overige verschillen (€ 110.000,- hoger):**
De bijdrage vanuit wegen aan het centraal afvalcontract voor afvoer en storten van afval valt circa € 25.000,- hoger uit.
De bijdrage aan de Nationale Bewegwijzerings Dienst (NBD) voor onderhoud van bewegwijzeringsborden valt € 18.000,- hoger uit.
De bijdrage aan het Nationaal Databestand Wegen (NDW) voor het genereren van data van vaste verkeerstoppunten valt € 40.000,- hoger uit.
De uitwerking van 3 varianten voor de route Isabellaweg, Dijckmeesterweg en Zandstraat wordt uitbesteed. Dit was niet begroot waardoor de post Eigen plannen wegen naar verwachting met € 27.000,- wordt overschreden.

Daarnaast zijn er ook enkele posten die lager uitvallen dan begroot:

- Gladheidsbestrijding (€ 100.000,- lager) In de eerste drie maanden van dit jaar, zijn de kosten lager uitgevallen dan geraamd. Op basis daarvan is de prognose omlaag bijgesteld. Het is echter wel belangrijk te beseffen dat de laatste drie maanden van het jaar bepalend zullen zijn voor de uiteindelijke over- of onderscheiding.
- Onderhoud kunstwerken (€ 78.000,- lager)
Er wordt naar verwachting dit jaar €78.000,- minder uitgegeven aan onderhoud kunstwerken vanwege het ontbreken van voldoende capaciteit om dit werk voor te bereiden. Vanuit de goedgekeurde WBP formatie staat een vacature open, waarmee we verwachten dit in de toekomst op te lossen.

Externe opbrengsten (€ 645.000,- hoger)

De externe opbrengsten voor het programma wegen bestaan grotendeels uit de bijdrage van het Gemeentefonds in het kader van de Wet Herverdeling Wegen. Daarnaast zijn er jaarlijks een aantal incidentele eenmalige opbrengsten die niet begroot worden. Hieronder een toelichting op de verschillen:

- Hogere bijdrage gemeentefonds (€ 516.000,- hoger)
In de begroting was rekening gehouden met een voorlopige indexering van de uitkering uit het gemeentefonds van 4,4%. In de septembercirculaire 2024 is het definitieve percentage voor 2024 vastgesteld op 7,2% waardoor de bijdrage voor 2024 € 516.000,- hoger wordt dan begroot. De extra opbrengsten worden gebruikt als dekking voor de overschrijdingen bij de externe kosten van het programma Wegen.
- Er zijn diverse schadevergoedingen en afkoopsommen ontvangen m.b.t. onze beplanting en het filemeldsysteem op de Walcherseweg voor een totaal bedrag van € 51.000,-
- Van de gemeente Veere is een eerste deel van een gewenningsbijdrage ontvangen (€ 89.000,-) vanwege de overname van lichtmasten per 1-1-2024. In 2024 verwachten we ook nog een overeenkomst met de gemeente Terneuzen af te sluiten voor overdracht van lichtmasten waarvoor we een gewenningsbijdrage zullen ontvangen. Bij de jaarverslaggeving 2024 zal aan de AV gevraagd worden om van deze gewenningsbijdragen een bestemmingsreserve te vormen voor het toekomstig onderhoud van de overgedragen lichtmasten.

Bestemmingsreserve Impuls Verkeersveiligheid:

In 2024 is door het bestuur een extra budget van € 4,5 miljoen beschikbaar gesteld in de vorm van een bestemmingsreserve om de verkeersveiligheid een impuls te geven gedurende de bestuursperiode 2024-2027. Het eerste deel is in 2024 vanuit de bestemmingsreserve toegevoegd aan de budgetten van het programma wegen en we verwachten in 2024 ongeveer € 1,5 miljoen te besteden. De onderstaande werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd:

- Het herstellen van scheurvorming aan de Vierdedijk/Oude St. Annalandseweg te St. Annaland voor circa € 590.000,-;

- Herstellen van een verzakking aan de Zwaaksedijk te Kwadendamme voor circa € 20.000,-;
- Asfaltreparaties, ruim 6.000 m2 voor in totaal circa € 290.000,-;
- Aanbrengen van circa 12 kilometer doorgroeistenen in bermten € 505.000,-;
- Extra verkeersveiligheidsmaatregelen € 100.000,-.

Reserves (€ 325.000 hogere toevoeging):

Betreft een toevoeging aan de algemene reserve vanuit het voordeel in de kapitaallasten ten gevolge van schatkistbankieren.

Toelichting exploitatiekosten programma Wegen risico's en ontwikkelingen

- Hogere uitvoeringskosten; kosten zijn in de afgelopen jaren fors geïndexeerd, dit heeft momenteel gevolgen voor de actuele marktprijs waaraan bestekken onderhevig zijn. Bepaalde werkzaamheden zijn dusdanig prijzig geworden, dat per saldo minder werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden voor hetzelfde budget. Dit vraagt van ons om keuzes te maken in wat prioriteit heeft.
- Kabels en leidingen in bermten; een snelle ontwikkeling in de praktijk, is het aanbrengen van kabels en leidingen in de bermten van ons areaal door aannemers voor bijvoorbeeld aanleg van glasvezelnetwerken. Dit levert extra werkzaamheden op bij het opstellen van onze eigen onderhoudsbestekken, het toezicht houden op de werkzaamheden en het herstel van schades als gevolg van de werkzaamheden.
- De voorgenomen werkzaamheden aan de Landbouwweg te Ritthem kunnen niet in 2024 worden uitgevoerd. Eerst was er vertraging vanwege een buizerdnest en vervolgens bleek dat Evides hier een transportleiding gaat leggen door het tracé van de weg. Bij de volgende monitor zal gevraagd worden om het budget voor deze werkzaamheden via een begrotingswijziging mee te nemen naar 2025 als uitgesteld werk.

Toelichting personeelslasten programma Wegen

Personeelslasten

De verwachting is dat de totale personeelslasten voor het programma Wegen gelijk zullen blijven aan de begroting. Wel zijn er verschuivingen zichtbaar door inhuur ten behoeve van openstaande vacatures en vervanging in verband met ziekte en ouderverlof.

Toelichting personeelslasten programma Wegen risico's en ontwikkelingen

Als gevolg van onder andere CAO-regelingen voor (oudere) medewerkers merken we dat de bezetting in een aantal werkgebieden lager is dan gewenst wat gevolgen heeft voor de werkdruk van medewerkers en uitvoering van de werkzaamheden.

Toelichting rente en afschrijving programma Wegen

Rente en afschrijvingen (€ 325.000,- lager)

De rentekosten vallen per saldo lager uit dan begroot, zie de toelichting op de kapitaallasten bij de samenvatting van deze monitor.

Investerings Programma Wegen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
			AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
3 programma wegen										
Onderhanden investeringen										
PRJ1299	Fietspad Roterij-Zuiddijk(Dreischor)	12-24	12-24	3.473	-2.291	1.182	3.418	-2.190	1.228	1.729
PRJ1497D	Gebiedsgerichte aanpak Borsele-Oost	12-22	09-23	459	-195	264	371	-195	176	370
PRJ1497K	Fietspad Zanddijk/GGA	12-25	12-25	650		650	650		650	400
PRJ1497L	Bijdrage passeerstroken Schoondijke	12-24	12-24	54		54	54		54	
PRJ1514D	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2023	10-23	03-24	100		100	96		96	96
PRJ1514E	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2024	04-25	04-25	600		600	300		300	95
PRJ1554	Reconstructies Wegen 2023	12-24	07-25	2.345		2.345	2.727		2.727	775
PRJ1555	Reconstructies Wegen 2024	12-24	12-24	2.793		2.793	2.812		2.812	225
totaal onderhanden investeringen				10.474	-2.486	7.988	10.428	-2.385	8.043	3.690
(Intern) in voorbereiding										
PRJ1462A	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent			20		20	846	-534	312	7
PRJ1497E	Verbr.fietspaden Klaasses- en Werend			145		145	2.817	-389	2.428	387
PRJ1497F	Verbreding fietspad Doeleweg			110		110	1.440	-138	1.302	44
PRJ1497H	Verbreding fietspad Provincialeweg			120		120	902	-82	820	35
PRJ1497I	Verbreding fietspad Turkeijeweg			30		30	1.533	-253	1.280	3
PRJ1573	Reconstructies wegen 2025						2.742		2.742	5
PRJ1514B	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 25-26			60		60	1.630		1.630	109
PRJ1514C	Aanpak fietsbruggen Walcheren 25-26			20		20	552		552	7
totaal intern in voorbereiding				505		505	12.461	-1.396	11.065	597
Totaal programma wegen				10.979	-2.486	8.493	22.889	-3.781	19.108	4.286

Toelichting investeringen programma Wegen

Algemeen

Hieronder een toelichting op de projecten met wijzigingen in de planning en/of een overschrijding van het verstrekte krediet .

PRJ1299 Fietspad Roterij-Zuiddijk(Dreischor)

De aannemer is medio juni gestart met de werkzaamheden. Door de vele regenval bij aanvang van het werk, is op enkele plekken van de rijbaan Roterijdijk en Zuiddijk de ondergrond verzadigd met water. Er worden extra maatregelen genomen om toch de asfaltverharding te kunnen aanbrengen. Vooralsnog lopen de werkzaamheden volgens planning. De verwachting is dat het project financieel gezien met een kleine overschrijving van het netto krediet kan worden gerealiseerd.

PRJ1497D Gebiedsgerichte aanpak Borsele-Oost

De eerste fase van het project was reeds in 2022 afgerond. De tweede fase (groot onderhoud aan de weg) heeft een vertraging opgelopen en is uitgevoerd in het najaar van 2023. De onderhoudstermijn is in maart 2024 afgelopen en het project is nu technisch en financieel afgerond.

PRJ1497L Bijdrage passeerstroken Schoondijke

De provincie Zeeland gaat in 2024 twee passeerstroken voor landbouwverkeer aanleggen langs de rondweg van Schoondijke. De provincie draagt de engineeringkosten en het waterschap en de gemeente Sluis dragen elk 50% van de aanlegkosten bij voor de realisatie van de passeerstroken.

PRJ1514D Groot onderhoud kunstwerken 2023

De werkzaamheden zijn grotendeels in 2023 afgerond. Vanwege de slechte weersomstandigheden kon de slijtlaag op het brugdek niet meer in 2023 aangebracht worden. Dat heeft in maart 2024 plaatsgevonden. Het project is daarmee technisch en financieel afgerond.

PRJ1514E Groot onderhoud kunstwerken 2024

Met de renovatie van de bruggen is in juni 2024 gestart. De eerste brug is nog voor de start van de bouwvakantie 2024 gerenoveerd. De overige drie bruggen worden in september en oktober 2024 gerenoveerd. Daarnaast worden ten laste van dit project een aantal duikers onder de Werendijkseweg en de Klaassesweg vervangen voordat die wegen worden aangepakt. Dit zal in het voorjaar van 2025 uitgevoerd worden. Het gezamenlijk aanpakken van de bruggen in één opdracht middels een meervoudig onderhandse aanbesteding heeft een flink voordeel opgeleverd. Er wordt nu rekening gehouden met circa € 200.000,- aan kosten voor de bruggen en € 100.000,- voor de duikers. De prognose is hier op aangepast.

PRJ1554 Reconstructies 2023

De Oudelandsepolderdijk is eind 2023 voltooid en de oplevering van de Reeweg was in het voorjaar van 2024. De uitvoering van locatie Annavosdijk wordt verschoven naar het voorjaar van 2025. De belangrijkste oorzaak van deze vertraging is het verleggen van kabels en leidingen door DNWG wat naar verwachting pas voor de bouwvakantie 2024 kan worden gerealiseerd. Uitvoering van de werkzaamheden in het najaar is niet gewenst vanwege de weersomstandigheden waardoor de werkzaamheden verschoven worden naar het voorjaar 2025.

De locatie Annavosdijk moet eind 2024 nog worden aanbesteed met de verwachting dat het krediet dan mogelijk met € 382.000,- wordt overschreden. Oorzaak hiervan is een bijstelling van de projectraming van deze locatie door hogere prijsstijgingen dan verwacht,

een aangepaste indexering i.v.m. de uitvoering in 2025 en de inzet van extern personeel i.p.v. intern personeel. Omdat deze mogelijke overschrijding hoger is dan 10% van het netto investeringskrediet wordt aan de AV een aanvullend uitvoeringskrediet van € 382.000,- gevraagd.

PRJ1555 Reconstructies 2024

Dit project bestaat uit de reconstructie van 3 locaties: Heidedijk, Roterijdkijk en Kijkuit. Alle 3 de locaties zijn inmiddels aanbesteed en in uitvoering, de verwachting is nu dat het krediet met € 19.000,- wordt overschreden. Omdat dit binnen de 10% van het verstrekte netto-krediet valt wordt er op dit moment nog geen extra uitvoeringskrediet gevraagd.

Ontwikkelingen

Vanwege het tijdig kunnen opstarten van grondverwerving, subsidietrajecten en verleggen van kabels en leidingen is het belangrijk dat tijdig met de voorbereidingen van de projecten wordt gestart. We hebben hier afgelopen 2 jaar een paar mooie stappen gezet door op basis van de meerjarenprogrammering eerder startdocumenten op te stellen en over te dragen van de afdeling Wegen naar de afdeling Projecten.. Dit betekent wel dat we eerder zicht moeten hebben/krijgen op de scope en verder vooruit moeten denken. Enkele projecten hebben al laten zien dat dit mogelijk is en voordelen oplevert. Hier moeten we komende jaren alert op blijven.

Tevens constateren we dat er onvoldoende aandacht is voor de indexering van de geplande investeringskredieten. We gaan ervoor zorgen dat wij in het vervolg de inflatiecorrectie doorberekenen in de meerjareninvesteringsplanning. De afdeling Wegen zal dit samen met de afdeling Projecten afstemmen.

Risico's

Kabel- en leidingbeheerders geven aan langere doorlooptijden te moeten hanteren voor het verleggen van kabels en leidingen. Tot nu toe werden doorlooptijden van 1,5 tot 2 jaar gehanteerd, maar ze geven nu aan dat we op termijn rekening moeten gaan houden met doorlooptijden van 2,5 tot 3 jaar. Er is nu sprake van 1,5 tot 2 jaar doorlooptijd en dit vormt een risico als het gaat om de doorlooptijd van onze eigen projecten (die nu ca. 2 jaar bedraagt). Dit versterkt de noodzaak om tijdig (of nog eerder) de startdocumenten aan te leveren (3 jaar van te voren) waardoor eerder gestart kan worden met de voorbereiding van nieuwe projecten. Ook de doorlooptijd bij grondverwerving is en blijft een risico binnen de projectplanningen.

Kansen

Geen bijzonderheden te melden.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

-

Investerings

- Voor het project PRJ1554 Reconstructies 2023 wordt een aanvullend uitvoeringskrediet van € 382.000,- bruto/netto gevraagd.

Programma Afvalwaterketen

Overzicht prestaties programma Afvalwaterketen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang sept 2024
Schoon Water	De installaties voor het zuiveren van afvalwater functioneren naar behoren. We zorgen ervoor dat de totale zuiveringsprestatie (het rendement waarmee nutriënten en stoffen worden verwijderd op de zuivering) minimaal 80% is.	79,6%
Schoon Water	We voldoen aan de nalevingsverplichting zoals opgenomen in de lozingsvergunningen voor het lozen van gezuiverd afvalwater. We streven een nalevingsverplichting van 98% na.	99,5%
Schoon Water	We hebben een goed functionerend transportsysteem voor het transporteren van afvalwater vanaf het overnamepunt tot aan de zuiveringen. Nooduitlaten door het technisch falen van het systeem mogen niet voorkomen.	3

Toelichting prestaties programma Afvalwaterketen

Algemeen:

De haalbaarheid van de prestaties van afvalwaterketen staat onder druk vanwege problemen met betrekking tot personele capaciteit. Hiervoor wordt gewerkt aan een Koersplan en daaraan gekoppeld formatieplan om de afdeling toekomstbestendig te maken: hierin wordt aangegeven waaraan gewerkt moet worden en welke functies ingevuld moeten worden om te voldoen aan de prestatie-eisen en de risico's te verlagen.

De rollen en verantwoordelijkheden vanuit de afdelingen Afvalwaterketen en projecten bij investeringsprojecten worden verder uitgewerkt. Vertraging in het realiseren van projecten is niet wenselijk vanwege de impact die dit heeft op de beheers- en onderhoudswerkzaamheden, en dus op de staat van de assets.

Om de ambities en prestaties van onze zuiveringstaak zoveel als mogelijk te kunnen realiseren vindt inhuur plaats (vanwege o.a. verlof en ziekte). De procesoperators worden hierdoor ontlast. Op die manier worden in ieder geval de wettelijke zuiveringstaken uitgevoerd. De samenwerking op het gebied van gemalenbeheer met de gemeente Middelburg vraagt nog steeds extra aandacht vanwege de invulling van de noodzakelijke capaciteit. De evaluatie van deze samenwerking wordt voor de zomer verwacht. Met name uit het afgelopen jaar blijkt dat binnen afvalwaterketen in de toekomst rekening gehouden moet worden met: schaarste van grondstoffen, levertijden van materialen, inflatie, stijging van loonkosten en prijzen (bijvoorbeeld chemicaliën) en capaciteitsproblemen.

Toelichting afwijking op prestatie-indicatoren:

- De in deze monitor gerapporteerde zuiveringsprestatie is 79,6% (mei monitor 73,8%) en is daarmee lager dan de jaardoelstelling als gevolg van de lage temperaturen in het voorjaar. De prognose gebaseerd op een meerjarig gemiddelde ligt wel boven de 80%. En daarmee verwachten we dat de jaardoelstelling van 80% wordt gerealiseerd.
- Op de rwzi Retranchement is het voortschrijdend gemiddelde van het fosfaatgehalte 4 keer boven de norm van 2 mg/ uitgekomen. Dit is een gevolg van de opstart van de rwzi Retranchement in 2023. Dit resulteert in een nalevingspercentrage van 99,5%. (mei monitor 91,8%)

- Tot nu toe zijn er 3 nooduitlaten inwerking getreden, te weten door reparatiewerkzaamheden tijdens regenweer en door uitval pompen tijdens regenweeraanvoer.

Exploitatiekosten programma Afvalwaterketen

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Bedragen x € 1.000
			Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	15.041	15.044	-3
Personeelskosten	6.988	7.379	-391
Rente en afschrijving	11.788	10.125	1.663
Totaal lasten;	33.817	32.548	1.269
Baten;			
Externe opbrengsten	-1.106	-1.270	164
Totaal baten;	-1.106	-1.270	164
Inzet reserves;			
Toevoeging reserves	0	1.663	-1.663
Onttrekking reserves	-771	-756	-15
Totaal reserves;	-771	907	-1.678
Netto kosten programma Afvalwaterketen	31.940	32.185	-245

Toelichting programma Afvalwaterketen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten: € 3.000,- hoger dan begroot (mei monitor € 23.000,- hoger)

De monitor september laat een bijstelling naar boven zien van € 3.000,- ten opzichte van de gewijzigde begroting. Het uitgesteld werk december 2023 ad € 75.000,- is hierin verwerkt. Hieronder worden de afwijkingen nader toegelicht.

Beheerskosten: € 347.000,- lager;

Er is sprake van € 277.000,- lagere elektriciteitskosten doordat de netwerkkosten en energiebelasting minder gestegen zijn dan begroot. Ook kosten voor chemicaliën worden lager geprognostiseerd; de hoeveelheden 2024 zijn soms te hoog begroot. Daarnaast € 77.000,- lagere belastingen op basis voorlopige heffing 2024. De voorlopige heffing 2024 is lager door betere zuivering. De begroting is op basis van eerdere jaren. De onderhouds-/schoonmaakkosten zullen € 75.000,- hoger uitkomen dan begroot (realiteit 2023/2024).

Onderhoudskosten: € 120.000,- hoger;

De onderhoudskosten zullen € 120.000,- hoger uitkomen door hogere kosten IBA inrichtingen € 45.000,- door ouderdom installaties toename kosten. Daarnaast aanpassingen naar boven op basis realiteit o.a. voor keuring hijs/takel materiaal en vervanging 2 bedrijfswaterpompen. Daarnaast is er het risico dat door vertrek 2 werkvoorbereiders de geplande onderhoudswerkzaamheden vertragen en daarmee de uitgaven lager zullen zijn. Getracht wordt de gevolgen te minimaliseren. Wel is er mogelijk € 280.000,- over door vertrek van 2 werkvoorbereiders. Getracht wordt dit bedrag de komende periode te minimaliseren. Een exacte duiding van dit bedrag is nog niet mogelijk.

Beleid & Ondersteuning € 115.000,- hoger;

Door nieuwe plannen, die nog niet waren voorzien in begroting 2024: herijking

hydraulische capaciteit, onderzoek afvalwateraanbod Sluis, data op orde - stedelijk gebied, externe begeleiding bouw rioolgemaal Waterzande.

Hogere verwachte kosten afzet slib/restproducten ad € 103.000,-. De tarieven SNB en Brabantse Delta vallen naar verwachting in 2024 hoger uit dan begroot.

Onvoorziene kosten in 2024 voor Subsidies afhaakproblematiek ad € 32.000,- omdat het geraamde bedrag 2023 te laag is ingeschat.

Reserves (€ 1.678.000 hogere toevoeging):

Betreft een toevoeging aan de algemene reserve ad € 1.663.000,- vanuit het voordeel in de kapitaallasten ten gevolge van schatkistbankieren. Daarnaast wordt in 2024 € 15.000,- minder onttrokken uit de bestemmingsreserve effluent. Dit bedrag wordt in 2025 ingezet voor onderzoek naar effluent.

Toelichting exploitatiekosten programma Afvalwaterketen risico's en ontwikkelingen

Door het voorlopig/tijdelijk ontbreken van 2 werkvoorbereiders is er een risico op achterstand in onderhoudswerkzaamheden .

Toelichting personeelslasten programma Afvalwaterketen

De prognose op personeelslasten laat in de september monitor een overschrijding zien van circa € 0,4 mln. Voor Afvalwaterketen vindt er momenteel extra inhuur plaats om de investeringsprojecten te realiseren en voor te bereiden (het betreft hier inhuur voor de afdeling Afvalwater die ook een bijdrage levert aan projecten van o.a. watersysteembeheer). Ingeschat wordt dat de inhuur in 2024 € 0,75 mln. bedraagt doordat de markt krap is (monitor mei € 1 miljoen). Hiertegenover staan gedeeltelijk nog in te vullen vacatures.

Toelichting personeelslasten programma Afvalwaterketen risico's en ontwikkelingen

Formatieplan

Op basis van een brede analyse van de huidige situatie en ontwikkelingen is in beeld gebracht wat de formatiebehoefte van de afdeling AWK is. Deze komt voort uit de noodzaak de basis op orde te brengen, de aanpassing van de wijze van samenwerking met andere afdelingen en het toekomstbestendig maken van de afdeling. In het formatieplan wordt beschreven welke functies vervuld moeten worden om te voldoen aan de prestatie-eisen en de risico's te verlagen. Afvalwaterketen wil voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen zoals nieuwe wet- en regelgeving in afstemming met het bestuur op te pakken en uit te voeren.

Koersplan

Ontwikkelingen in de omgeving van het Waterschap nopen de afdeling Afvalwaterketen de koers te verleggen. Dit Koersplan geeft de weg van de afdeling naar de toekomst weer. Om hiervoor ruimte te maken moet de afdeling eerst de basis op orde brengen, en daarmee risico's naar een aanvaardbaar niveau. Om beter inzicht te krijgen in welk onderhoud nodig is voor de gewenste prestaties en risiconiveau, moeten meer en betere data beschikbaar komen. Met die data kan een adequaat onderhoudsniveau gekozen worden en daardoor omstaat ruimte voor acties om echt toekomstbestendig te worden. Het Koersplan bestaat uit twee onderdelen: een overzicht van de relevante toekomstige ontwikkelingen en een actieplan waarmee de afdeling de basis op orde brengt én zich voorbereidt op toekomstige

ontwikkelingen. Bij de toekomstige ontwikkelingen gaat het om:

- Nationale en Europese Wetgeving waar de afvalwaterketen aan moet voldoen,
- Niet wettelijke doelstellingen, bijv. op het gebied van duurzaamheid,
- Externe ontwikkelingen (bijv. klimaatverandering, demografische of economische ontwikkelingen).

De krapte op de arbeidsmarkt is in relatie tot het begeleiden van projecten en vervanging personeel een risico.

Toelichting rente en afschrijving programma Afvalwaterketen

De kapitaallasten zijn € 1.663.000 lager dan begroot (monitor mei € 465.000,- lager dan begroot). Dit wordt verklaard door lagere kapitaallasten op rwzi Retranchement dan voorzien bij de begroting. Dit is een verschil van € 327.000,- doordat de afschrijvingstermijn eerst te laag was ingeschat. Daarnaast zijn er twee projecten nog niet gereed terwijl dat bij de begroting wel was voorzien. Het verschil is € 120.000,- en betreft de projecten "Afdekken slibbuffers W'schouwen Verseput" en "Brandmeldinstallatie rwzi Terneuzen+ Walcheren en Willem Annapolder ". Daarnaast zijn er nog andere kleine verschillen. De rente valt € 1.198.000 lager uit door een voordeel uit rente ontvangsten van Schatkistbankieren.

Investerings Programma Afvalwaterketen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
			AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
4 programma afvalwaterketen										
Onderhanden investeringen										
PRJ1187B	Relinen vrijverval hulst/Westd/Koew.	12-27	12-27	3.400		3.400	3.400		3.400	9
PRJ1187D	Relinen afvalwaterleidingen perc 2SD	12-27	12-27	5.950		5.950	5.950		5.950	65
PRJ1223O	Ombouw rioolgemaal Borssele	12-23	06-23	790		790	648		648	653
PRJ1223P	Ombouw rioolgemaal Wilhelminadorp	12-23	03-23	530		530	470		470	470
PRJ1223T	Renovatie rg Goes	01-25	01-25	3.550		3.550	3.550		3.550	1.563
PRJ1233K	Rwzi Verseput, renovatie E/W	11-23	04-25	8.100		8.100	8.228		8.228	7.024
PRJ1233L	Brandmeldinstal. rwzi TER+WAL+WAP	12-23	12-24	900		900	900		900	378
PRJ1233P	Groot onderhoud gashouder rwzi Wal	08-24	08-24	300		300	230		230	222
PRJ1233Q	Vervanging Zeefbandpers rwzi Wal (voorb)	06-25	12-25	545		545	545		545	12
PRJ1234A	Rwzi WA-polder, verv.E-instal + fakk	06-24	12-25	2.500		2.500	2.468		2.468	42
PRJ1245	Rwzi Retranchement, uitbreiding hydr	05-23	05-23	13.376		13.376	12.918	-58	12.860	12.941
PRJ1521A	Relinen afvalwaterleidingen perc 1SD	11-23	12-23	2.003		2.003	1.790		1.790	1.777
PRJ1521B	Relinen afvalwaterleidingen perc 2ZV	11-23	12-23	7.378	-2.400	4.978	6.075	-2.449	3.626	5.584
PRJ1521C	Relinen afvalwaterleidingen perc 2Te	12-27	12-25	1.048	-679	369	1.048	-679	369	1
PRJ1522	Aanleg zonnepanelen zuiveringen	12-21	10-22	5.263		5.263	4.743		4.743	4.743
PRJ1541	Verduurzamen bijgebouw rwzi WAL/WAP	12-24	12-24	350		350	325		325	173
PRJ1543D	Relinen vrijverval overdracht Tern.	12-27	03-25	700		700	625		625	46
PRJ1562B	Renovatie rg Kwadendamme	06-25	12-24	720		720	720		720	627
PRJ1562C	Renovatie rg Kruiningen, Groeneweg	06-24	12-24	810		810	888		888	799
PRJ1562E	Renovatie rg Philippine	12-25	03-25	965		965	965		965	97
PRJ1572	Afdekken slibbuffers W'schouwen Vers	06-23	10-24	500		500	508		508	502
PRJ1580	Verleggen persleiding Hansweert	12-24	12-24	300		300				
PRJ1581	Verleggen persleiding Terneuzen	12-24	12-24	800		800	800		800	
PRJ1244	Renovatie RWZI Hulst voorber	05-24	04-25	850		850	850		850	282
PRJ1562T	Coaten kelder rg Koewacht, Emmabaan	12-24	12-24	100		100	99		99	93
totaal onderhanden investeringen				61.728	-3.079	58.649	58.743	-3.186	55.557	38.103
(Intern) in voorbereiding										
PRJ1187A	Aanp. vrijvervalstelsel Westerschouw			60		60	123		123	131
PRJ1233O	Vervanging slibbuffer rwzi Mastgat			55		55	550		550	2
PRJ1243A	Rwzi Kloosterzande, uitbreiding						9.000		9.000	2

Monitor september 2024

PRJ1543A	Renovatie rg Magrette			20		20	525	525	36	
PRJ1543B	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid			25		25	359	359	27	
PRJ1543C	Renovatie rg Axel, Justaasweg			20		20	345	345	22	
PRJ1562	Aanpassing/vervanging rg's						46.238	46.238	46	
PRJ1562A	Renovatie rg Stavenisse			50		50	703	703	5	
PRJ1562D	Renov. rg Bruinisse, Molenweg/Wilma			50		50	1.615	1.615	92	
PRJ1562F	Renovatie rg Paal						350	350	1	
PRJ1562G	Renovatie rg Koewacht, Klapstraat			65		65	830	830	59	
PRJ1562I	Renovatie rg Waarde			30		30	865	865	37	
PRJ1562J	Renovatie rg Sirjansland			24		24	875	875	4	
PRJ1562K	Renovatie rg Ellewoutsdijk			35		35	690	690	28	
PRJ1562L	Renovatie rg Scherpenisse						580	580	3	
PRJ1562M	Renovatie rg Wissenkerke						540	540		
PRJ1562N	Renovatie rg Nieuwerkerk			24		24	720	720	31	
PRJ1562O	Renovatie rg Ouwerkerk			24		24	700	700	38	
PRJ1562P	Renovatie rg Clinge			24		24	700	700	2	
PRJ1562Q	Renovatie rg Hulst			48		48	700	700	3	
PRJ1562V	Ren. rg Stationsbuurt zrg74			24		24	710	710		
				578		578	67.718	67.718	569	
Totaal programma afvalwaterketen				62.306	-3.079	59.227	126.461	-3.186	123.275	38.672

Toelichting investeringen programma Afvalwaterketen

Algemeen:

Binnen het programma Afvalwaterketen zijn in deze 2e bestuursmonitor projecten opgenomen die onderhanden zijn en waarvoor een AV-krediet is verstrekt. Projecten bevinden zich in de voorbereidingsfase.

Ontwikkelingen/kansen:

- Voor de voortgang op de investeringsprojecten is beschikbaarheid van voldoende personele capaciteit een cruciale factor. In januari bleek dat hierop bijsturing nodig was, ook gegeven het feit dat er de nodige inzet van capaciteit voor het beheer en onderhoud van de assets nodig is. Besloten is extra financiële middelen vrij te maken waardoor er meer onderhoud kan worden uitbesteedt aan o.a. marktpartijen. De capaciteit die hiermee beschikbaar komt kan worden ingezet ten behoeve van de projectrealisatie. Binnen de afdeling Projecten zijn vacatures uitgezet voor werkvoorbereiders en directievoerders voor de projecten met een grote component op het gebied van mechanisch-elektrisch.
- De afdeling Afvalwaterketen en de afdeling Projecten hebben initiatief genomen om de capaciteitsvraag en capaciteitsinvulling voor de projecten die opgenomen zijn in de Meerjarenraming beter in beeld te krijgen en af te stemmen.

De belangrijkste afwijkingen in tijd worden hieronder toegelicht:

- PRJ1233K RWZI Verseput: De geplande technische afronding verschuift van 2023-11 naar 2025-04
De aanbestedingen zijn succesvol verlopen en opdrachten zijn verleend. Op basis hiervan is de verwachting dat de geplande technische afronding opschuift door vooral langere levertijden van materialen;
- PRJ1233L Brandmeldinstallaties RWZI Terneuzen/Walcheren/Willem Anna Polder: De geplande technische afronding is verschoven van 2013-12 naar 2024-12.
Door latere leveringen van materiaal is de realisatie later gestart dan gepland. De graafwerkzaamheden hebben door weerinvloeden meer tijd gekost.
- PRJ1234A RWZI Willem Anna-polder, vervanging Elektrische installatie + fakkel: De geplande technische afronding verschuift van 2024-6 naar 2025-12. Door gebrek aan personele invulling van de taken/rollen is het project steeds verder doorgeschoven. Inmiddels is het project opgestart.
- PRJ1581 Verleggen persleiding Terneuzen: De geplande technische afronding verschuift van 2024-06 naar 2026-08
Door de stadsontwikkeling Terneuzen in de wijk Othene wordt de persleiding verlegd. De planning is vertraagd en verschuift naar 2026.
- Voor de projecten PRJ1543A/B/C wordt vertraging voorzien omdat besluitvorming hierover met de gemeente Terneuzen nog niet rond is. De projecten zijn naar 2025 verschoven.

Risico's:

- Het einde van de levensduur van assets worden met enige regelmaat bereikt. Om de kosten te drukken worden aan het einde van de levensduur niet alle onderdelen voortijdig vervangen, maar enkel indien deze kapot gaan. Dit betreft het correctieve onderhoud. Dit kan alleen plaatsvinden door de cruciale onderdelen met een lange levertijd op voorraad te hebben of indien mogelijk direct geleverd te krijgen van de leverancier. De laatste jaren neemt de zekerheid van deze directe leveringen af en daarmee de kans op langdurige stilstand toe.
- De plaatsing van de fakkel op de RWZI Willem Annapolder loopt vertraging op. Bij uitval van de gasmotor, centrale verwarming of verminderde biogas afname van deze installaties kan er een biogasspui plaatsvinden. Mocht dit plaatsvinden dan wordt niet voldaan aan de Omgevingsvergunning.
- Om een adequate risico-inschatting tot falen van onderdelen te maken is het nodig om de vacature voor assetmanagement met kennis van het falen van mechanisch/elektrische onderdelen in te vullen. Voor de lange termijn assetplanning van de RWZI's speelt dit vanwege de grote opgave een cruciale rol. Om te zorgen dat een assetmanager een op feiten gebaseerde inschatting van de risico's kan uitvoeren is hiervoor nodig dat de data in het Onderhoudsmanagementsysteem op orde zijn. In 2024 wordt dit door meerdere medewerkers opgepakt.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- n.v.t.

Investerings (afwijkingen groter dan 10% en/of € 250.000,-)

- n.v.t.

Reserves

-

Programma Bestuur en Organisatie

Overzicht prestaties programma Bestuur en Organisatie

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang sept 2024
Bedrijfsvoering	Van de aangevraagde vergunningen wordt tenminste 95% binnen vastgestelde termijn behandeld.	86%
Bedrijfsvoering	Het waterschap voldoet in 2027 voor 90% aan de Baseline informatiebeveiliging overheid.	op schema
Bedrijfsvoering	De streefwaarde van het weerstandsvermogen is niveau B (1,4 - 2,0).	bepaling eind jr

Toelichting prestaties programma Bestuur en Organisatie

Weerstandsvermogen

In april heeft de Algemene Vergadering nieuw reservebeleid vastgesteld. Daarbij is -in lijn met het bestuursakkoord- een weerstandsvermogen van niveau B als uitgangspunt gehanteerd. Aan het einde van het jaar kan pas het weerstandsvermogen voor dit jaar bepaald worden. De verwachting is dat dit eind 2024 boven 2,0 (dus op niveau A) zal uitkomen.

Informatiebeveiliging

Als aanvulling op de voortgang op het gebied van informatiebeveiliging die in de monitor van mei is gemeld, zijn opnieuw diverse verbeteringen uitgevoerd ten behoeve van de informatiebeveiliging. Zoals de uitrol van nieuwe telefoons met extra beveiliging die is afgerond. Nieuwe beveiligingssoftware wordt uitgerold op de servers en er is in samenwerking met RWS een kwetsbaarheidentest op de industriële omgeving (zuiveringen, gemalen etc.) uitgevoerd.

Vergunningverlening

In de eerste 6 maanden van 2024 is 86% van de aangevraagde vergunningen binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Dat is minder dan het gestelde doel. Oorzaak is onder andere personeelsverloop en ziekte van medewerkers. Aan de invulling van vacatures wordt gewerkt. Ook het wegwijs maken van initiatiefnemers in het vernieuwde digitale Omgevingsloket vergde veel tijd van onze medewerkers.

Voortgang op andere prioriteiten benoemd in de begroting 2024

Rechtmatigheidsverantwoording

Ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording (die vanaf het verslagjaar 2025 door het dagelijks bestuur moet worden afgegeven en waarvoor de organisatie dus eind 2024 gesteld moet staan) is een visie op control opgesteld. Voor de opzet en uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle wordt, onder functionele leiding van de concerncontroller, een nieuw team ingericht. Het wervingsproces loopt. Daarnaast wordt in 2024 het intern controleplan opgesteld voor het jaar 2025.

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de rechtmatigheidsverantwoording worden de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie waterschap Scheldestromen (Waterschapswet, artikel 108) en de Controleverordening waterschap Scheldestromen (Waterschapswet, artikel 109) opnieuw opgesteld. De huidige verordeningen komen daarmee te vervallen. Omdat de modelverordeningen vanuit de Unie van Waterschappen pas in het najaar van 2024 beschikbaar komen, wordt verwacht dat de nieuwe verordeningen aan het begin van 2025 aan de algemene vergadering zullen worden aangeboden ter vaststelling (met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025). In oktober 2024 zijn in de algemene vergadering, voorafgegaan door een informatieve presentatie in

de commissie BEZ, de kaders voor de rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld. Dat betreft het ambitieniveau, de verantwoordings- en rapportagegrens. Deze kaders worden daarna vastgelegd in bovengenoemde verordeningen.

Rekenkamer

De leden van de Rekenkamer zijn in 2024 benoemd. De secretaris van de Rekenkamer is per 1 september gestart. Via een begrotingswijziging zijn de financiële middelen voor de Rekenkamer beschikbaar gesteld. Inmiddels heeft de Rekenkamer een reglement van orde voor de vergaderingen van de rekenkamer vastgesteld als ook het onderzoeksprotocol. Deze documenten zullen ter kennisneming van de algemene vergadering worden gebracht. Na ruggespraak met de commissie BEZ is als start gekozen voor een tweetal onderzoeken: het zg landelijke “Doe mee onderzoek energiebesparing” en het specifieke Scheldestromen onderzoek Wegenbeheer. Voor het “Doe mee-onderzoek” naar energiebesparing heeft het startgesprek met de ambtelijke organisatie plaatsgevonden. Het startgesprek voor het wegenonderzoek moet nog plaatsvinden. Op basis van de informatie uit het startgesprek zal de Rekenkamer de concrete onderzoeksopdracht formuleren.

Wet Open Overheid

Er wordt gewerkt aan de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO). Uitgangspunt is om zoveel mogelijk de landelijke planning te volgen, zodat gezamenlijk met andere overheden kan worden opgetrokken en goede voorbeelden kunnen worden overgenomen. De landelijke planning is inmiddels opgedeeld in vier tranches. Dat betekent een verandering ten opzichte van wat in de openbaarheidsparagraaf van de begroting 2024 is opgenomen. Volgens de actuele landelijke planning moet op 1 november aan de eerste tranche worden voldaan, inclusief:

- (Wet- en) Regelgeving
- Overige besluiten van algemene strekking
- Vergaderstukken Staten Generaal (niet van toepassing voor het waterschap)
- Organisatie en werkwijze
- Bereikbaarheidsgegevens

Scheldestromen ligt hiervoor op koers. In het vierde kwartaal van 2024 wordt duidelijkheid verwacht over de landelijke planning van de andere drie tranches.

In de periode januari tot medio september 2024 zijn 15 WOO-verzoeken ontvangen, ten opzichte van 16 in heel 2023.

Archiefwet

Het Zeeuws Archief is de formele archivaris van het waterschap. Vanuit deze toezichthoudende rol wordt in principe eens in de 3 jaar, integraal, het kwaliteitsniveau van onze archivering onderzocht. Dit keer was het 5 jaar geleden dat er een onderzoek is uitgevoerd. Op het gebied van archivering zijn in de tussentijd stappen gezet in de ontwikkeling van benodigde beleidlijnen en het beschrijven van processen en werkwijzen. De belangrijkste aanbevelingen uit het recente onderzoek betreffen:

- Het borgen van duurzame toegankelijkheid van informatie met o.a. één centraal archiefsysteem, meer kwaliteitscontroles en het wegwerken van achterstanden (dat laatste was begin 2024 reeds in gang gezet en zal naar verwachting nog t/m 2026 doorlopen);

- Het wendbaarder maken van het team dat zich bezig houdt met DIV (Documentatie en informatievoorziening);
- Het implementeren van een kwaliteitssysteem.

Diverse acties waren reeds in gang gezet en andere acties worden in het najaar van 2024 uitgewerkt. In de voorjaarsnota 2024 is reeds rekening gehouden met extra kosten voor het archiefsysteem en het inlopen van achterstanden.

Organisatie brede thema's

De 3-jarige pilot maaien die in 2023 is gestart is tussentijds geëvalueerd wordt in 2024 voortgezet. Twee vacatures voor adviseurs op de overkoepelende thema's (biodiversiteit, duurzaamheid, etc.) zijn eerder dit jaar uitgezet waarvan er tot nu toe één is ingevuld, waarmee capaciteit beschikbaar komt om de acties uit het bestuursakkoord op te pakken.

Exploitatiekosten programma Bestuur en organisatie

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	18.765	20.885	-2.120
Personeelskosten	20.894	21.508	-614
Rente en afschrijving	2.940	2.699	241
Totaal lasten;	42.599	45.092	-2.493
Baten;			
Externe opbrengsten	-4.066	-4.274	208
Totaal baten;	-4.066	-4.274	208
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	0	241	-241
Onttrekking reserves	-783	-2.236	1.453
Totaal reserves;	-783	-1.995	1.212
Netto kosten programma bestuur en organisatie	37.750	38.823	-1.073

Toelichting programma Bestuur en Organisatie externe kosten & opbrengsten

- Informatisering (€ 1.213.000,- hoger): Deze post laat een forse overschrijding zien. Ongeveer de helft daarvan is het gevolg van hogere softwarekosten, met name door meer en duurder licenties (€ 600.000,-). De kosten voor diensten door derden voor de implementatie van nieuwe software en een externe audit vielen hoger uit (€ 300.000,-). Daarnaast steeg de bijdrage voor het Waterschapshuis (€ 175.000,-) en zijn kosten uit andere budgetten overgeheveld (€ 150.000,-), hiertegenover staan besparingen elders in deze monitor).

Er zijn reeds diverse acties in gang gezet om toekomstgericht meer inzicht en grip te krijgen op dit budget. Waaronder intensivering van het contractmanagement en ontwikkeling van een releasekalender (om meer zicht te krijgen op de planning van updates en upgrades). Ook is het wijzigingsbeheerproces verbeterd om meer vroegtijdig inzicht te krijgen in benodigde aanpassingen en aanschaf van nieuwe software.

Een nadere toelichting op de afwijkingen:

- Hogere (licentie)kosten voor software (€ 600.000,-): Er zijn veel stappen gezet in het updaten en upgraden van verouderde software dat risico's vormde voor de bedrijfszekerheid of informatieveiligheid. Een voorbeeld is de upgrade van het documentmanagementsysteem die nodig was om de continuïteit ervan te waarborgen en de lopende implementatie van Microsoft 365 inclusief archiefmodule. Verder heeft het onderhoudsbeheersysteem (OBS) een essentiële upgrade gekregen. Met deze upgrade nemen de mogelijkheden toe om onderhoudsmanagement verder te professionaliseren bij de afdeling Afvalwaterketen. Andere afdelingen binnen het waterschap gaan gebruik maken van het OBS, zodat zij meer inzicht krijgen in de onderhoudsstatus van hun objecten. De upgrades brengen eenmalige kosten voor installatie en implementatie met zich mee, maar vaak ook structureel hogere licentiekosten. Regelmatig blijkt dat nieuw af te sluiten contracten harder in prijs stijgen dan de inflatie, onder meer omdat informatieveiligheid en wetten zoals de AVG steeds meer eisen aan systemen stellen. Verder hebben, om te kunnen voldoen aan de vereisten van de Omgevingswet, in 2024 twee applicaties naast elkaar gedraaid terwijl er één was begroot (gedurende 2024 wordt één applicatie uitgefaseerd). Een groeiend personeelsbestand zorgt bovendien ook voor een groter aantal benodigde licenties.
- Kosten voor diensten door derden zijn hoger uitgevallen in verband met kosten van een externe audit op de kernregistraties en omdat in de praktijk blijkt dat voor een deel van de begrote software de implementatiekosten te laag zijn begroot (€ 300.000,-).
- De begroting van het Waterschapshuis is geactualiseerd in verband met verlenging van een 15-tal collectieve projecten binnen de programma's. Hiervoor wordt rekening gehouden met een verhoging van onze bijdrage met € 175.000,- (reeds gemeld in de monitor van mei)
- Ruim € 150.000,- overschrijding is het gevolg van een administratieve overheveling uit andere budgetten (waar dus bij onderstaande budgetten een positief resultaat tegenover staat)
- Opbrengsten informatisering (€ 76.000,-): Lagere opbrengsten als gevolg van het definitief wegvallen van de opdracht voor de Jarkusmetingen aan de zandige kust voor Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat heeft deze opdracht via een aanbesteding op de markt gezet.
- Automatisering: (€ 176.000,- lager): minder onderhoud en diensten door derden omdat met name is ingezet op ontwikkelingen in de informatisering. Begrote bijdragen aan het Rijk worden betaald uit het budget informatisering.
- Facilitair (€ 59.000,- hoger): De kosten voor onderhoud en lease van personen- en bestelauto's stijgen sneller dan de inflatie. Ook zijn er onverwachte kosten gemaakt voor reparaties aan de installaties van de hoofdkantoren. Tegenover de hogere kosten staan hogere opbrengsten omdat een externe huurder in Terneuzen langer huurt dan voorzien en door hogere opbrengsten uit dienstverlening aan huurders.
- Bestuur en Bestuursondersteuning (€ 106.000,- lager): De verwachting is dat externe advieskosten voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording lager uitvallen. Tegelijkertijd is de jaarlijkse bijdrage voor de landelijke organisatie

van de waterschapsverkiezingen verhoogd. De kosten voor het bestuurlijk gebruikte Notubiz worden vanaf 2024 verantwoord onder informatisering omdat dit onderdeel is geworden van een groter contract van het Waterschapshuis.

- **Kwaliteit, Arbo en Milieu (€ 73.000,- lager):** Er zijn extra kosten gemaakt voor nieuwe (gas)meters ten behoeve van de veiligheid van onze medewerkers. Daarentegen zijn minder kosten gemaakt voor de implementatie van procesgericht werken. Een app voor het veilig alleen werken wordt administratief verantwoord bij informatisering en leidt daarom tot een voordeel op het KAM-budget.
- **Grondzaken (€ 81.000,- lager):** Er zijn diverse nieuwe erfpachtcontracten afgesloten.
- **Juridische ondersteuning (€ 139.000,- hoger):** Vanwege een toenemend aantal juridische procedures, inhuur van zeer specialistische kennis en vertrek medewerkers wordt meer gebruik gemaakt van externe juridische advisering en ondersteuning.
- **Personeel en organisatie (€ 244.000,- lager):** In de begroting was een bedrag van €150.000 gereserveerd voor opleidingen in het kader van organisatieontwikkeling. Deze zullen echter pas begin 2025 plaatsvinden. Tegenover de lagere kosten staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve. Verder worden met name minder kosten gemaakt voor salarisadministratie.
- **Communicatie (€ 21.000,- hoger):** Er zijn extra kosten gemaakt voor het ontwikkelen van een huisstijl voor de dijkversterkingen en online een uitgebreid platform/ projectwebsite waarop alle informatie over de overkoepelende opgave, het nut en noodzaak van dijkversterkingen en de projectspecifieke informatie gedeeld kan worden. De kosten zijn niet specifiek voor één project en met dijkversterking als waterschapstaak komen ze ten laste van de exploitatie. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt voor de bijsluiter bij de aanslagen van 2024 van Sabewa. Dit wordt deels gecompenseerd door lagere kosten op educatie; mede door minder aanvragen van scholen worden er worden minder activiteiten georganiseerd.
- **Financiën (€ 1.080.000,- hoger):** Sabewa Zeeland gaat over op nieuwe belastingsoftware. Tijdens de overgangssituatie zijn er kosten voor de huidige én nieuwe software, wat tijdelijk tot extra kosten leidt naast de implementatiekosten. De extra kosten komen ten laste van 2024, deze post is opgenomen in de 4e begrotingswijziging 2024 (€ 874.000,-). Door de accountant zijn er tijdens de jaarrekeningcontrole 2023 diverse aanvullende onderzoeken uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheid. Hierdoor zijn er meer uren gemaakt voor € 31.000,-. Op het gebied van functioneel beheer voor de planning en control applicatie is aan de leverancier om ondersteuning gevraagd, de jaarkosten zijn ingeschat op € 43.000,-. Voor de bijdrage aan Sabewa is rekening gehouden met de bestemming van het jaarresultaat 2023 (-€ 68.000,- ontvangst) en een eerste begrotingswijziging 2024 (€ 197.000,- hogere kosten).

Reserves (€ 1.212.000,- hogere onttrekking):

Er wordt € 241.000,- toegevoegd aan de algemene reserve vanuit het voordeel in de kapitaallasten ten gevolge van schatkistbankieren. Daarentegen wordt er uit de algemene reserve € 729.000,- onttrokken ten behoeve van de voorgestelde begrotingswijziging. De onttrekking uit de bestemmingsreserve voor organisatieontwikkeling € 150.000,- valt lager uit in 2024. Dit budget wordt in 2025 ingezet. Tot slot wordt € 874.000,- onttrokken uit de

tarief egaliseringsreserve in verband met de bijdrage aan het softwarepakket van Sabewa. Per saldo een hogere onttrekking van € 1.453.000,-.

Toelichting exploitatiekosten programma Bestuur en Organisatie risico's en ontwikkelingen

- Voor de post toevoeging aan voorzieningen pensioen (oud)bestuurders (€ 140.000,-) geldt dat, zoals elk jaar, niet bekend is of deze benut wordt. Deze wordt bepaald op basis van de marktrente aan het einde van het jaar die door de DNB gepubliceerd wordt. Pas aan het einde van het jaar/begin volgend jaar is dit dus inzichtelijk.
- Een voorstel aan de AV om toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief is in voorbereiding en was gepland voor de AV van december 2024. Dit is naar aanleiding van de nieuwe Archiefwet. De behandeling van de nieuwe archiefwet in de Tweede Kamer is uitgesteld tot eind 2024. Daarom zal besluitvorming over toetreding tot de gemeenschappelijke regeling worden uitgesteld tot begin 2025.
- Voor de Rekenkamer is via een begrotingswijziging reeds € 73.000,- toegevoegd. De benutting daarvan zal afhankelijk zijn van de planning en aanpak van de rekenkamer.
- Het waterschap gebruikt ruimte op de steunpunt Grijpskerke (eigendom van de gemeente Veere). Gezien eerdere afspraken was dat tot 2024 (grotendeels) kosteloos. In 2024 wordt naar verwachting een nieuwe huurovereenkomsten gesloten, waarvan de huurprijzen nog niet bekend zijn. Deze zullen in ieder geval leiden tot kostenstijgingen ten opzichte van de huidige situatie.
- De behandeling van grootschalige WOO-verzoeken kan hoge kosten met zich meebrengen, dit is een onzekere factor in de prognoses.
- De werving van de regelanalist (zie voorjaarsnota) is noodzakelijk om de Omgevingswet structureel te borgen in de organisatie. Interbestuurlijke samenwerking is daarbij toekomstig van groot belang. Voor de implementatie van de Omgevingswet wordt de functie van regelanalist getoetst waarna de werving wordt gestart.

Toelichting personeelslasten programma Bestuur en Organisatie

Personeelslasten (€ 614.000,- hoger):

Doordat (nog) niet alle openstaande functies ingevuld zijn en hiervoor wordt ingehuurd, vallen de personeelslasten hoger uit dan voorzien. Ook vervanging in verband met ziekte draagt bij aan meer inhuurkosten.

Toelichting personeelslasten programma Bestuur en Organisatie risico's en ontwikkelingen

Binnen de afdeling Bedrijfsvoering zijn nog niet alle formatieplaatsen ingevuld. We streven ernaar om in 2024 alle nog niet ingevulde formatieplaatsen open te stellen. Op onderdelen wordt menskracht ingehuurd om het werk toch uit te kunnen voeren, wat leidt tot kostenstijgingen zoals in deze monitor is vermeld.

Risico's die in de begroting zijn beschreven ten aanzien van de AVG, wet banenafpraak en informatiebeveiliging hebben zich tot nu toe niet voorgedaan in 2024.

Toelichting rente en afschrijving programma Bestuur en Organisatie

Rente en afschrijving (€ 241.000,- lager)

De verwachte omslagrente is lager dan waar eerder rekening mee gehouden werd, dit zorgt voor lagere kapitaallasten.

Investerings Programma Bestuur en Organisatie

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
			AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
5 programma bestuur en organisatie										
Onderhanden investeringen										
PRJ1338	Vervangen peilboot Meermin III	11-22	08-22	2.540		2.540	2.732		2.732	2.693
PRJ1425	Hoofdk.Terneuzen, vervang cv-ketels	12-23	12-25	213		213	200		200	
PRJ1516	Aank./vervangen tractiemiddelen 2022	12-22	03-25	2.506	-308	2.198	1.816		1.816	1.304
PRJ1517	Tractiemiddelen 2023	12-23	03-24	896		896	284		284	284
PRJ1517A	Inruil tractiemiddelen 2023	12-23	12-23		-55	-55		-130	-130	
PRJ1518	Aank./vervangen tractiemiddelen 2024	12-24	12-24	566	-46	520	466		466	9
PRJ1545	Vervanging bedrijfsm (pc mob tabbl.)	12-23	12-24	1.250		1.250	1.250		1.250	1.073
PRJ1585	Kantoor Terneuzen: verv. regelkast	12-24	12-25	240		240	295		295	
PRJ1586	Kantoor Terneuzen: vervanging lift	12-24	03-25	110		110	110		110	15
PRJ1587	Overige gebouwen: verv. werkplekken	12-24	12-25	113		113	168		168	7
PRJ1588	Fysieke beveiliging: hardware 2024	12-24	12-24	360		360	110		110	41
PRJ1589	Kantoor automatisering: netwerk 2024	12-24	12-24	470		470	470		587	3
PRJ1591	PA automatisering: netwerk 2024	12-24	12-24	460		460	460		460	183
PRJ1597	Revisie ponton de Meerkracht	12-24	12-24	275		275	275		275	
totaal onderhanden investeringen				9.999	-409	9.590	8.636	-130	8.622	5.612
(Intern) in voorbereiding										
PRJ1544	Inf.Veiligheid:fysieke toegangscontr						2.100		2.100	
PRJ1592	PA automatisering: netwerk 2025						420		420	
totaal (intern) in voorbereiding							2.520		2.520	
Totaal programma bestuur en organisatie				9.999	-409	9.590	11.156	-130	11.142	5.612

Toelichting investeringen programma Bestuur & Organisatie

Algemeen

Binnen het programma Bestuur & Organisatie zijn er 14 projecten onderhanden en 2 projecten in voorbereiding. Van de 14 onderhanden projecten lopen er 5 projecten meer dan 6 maanden uit. Er hebben zich sinds de monitor van mei geen grote nieuwe ontwikkelingen voorgedaan.

Ontwikkelingen

- PRJ1338 (Vervangen Peilboot Meermin III); De laatste restpunten na de oplevering worden nog opgelost. Het project heeft een verwachte overschrijding die binnen de 10% blijft.
- Naar aanleiding van het onderzoek naar het behoud van twee hoofdkantoren zijn de drie investeringen in het kantoor Terneuzen kritisch tegen het licht gehouden. Daarbij is gekeken naar de noodzaak om de investeringen uit te voeren in 2024 en de mogelijkheid om deze uit te stellen tot 2025, als de uitkomst van het onderzoek bekend is:
 - De vervanging van de lift (PRJ1586) kan niet worden uitgesteld gezien het risico van het falen van de installatie en de langdurige impact daarvan op het gebruik van het gebouw. Het project wordt voorbereid en de daadwerkelijke vervanging van de lift vindt in het eerste kwartaal van 2025 plaats.
 - De investeringen in de vervanging van de CV (PRJ1425) en vervanging van de regelkast (PRJ1585) zijn onverminderd nodig maar kunnen worden uitgesteld tot 2025. Het risico op falen en/of een grote impact daarvan op de gebruikers van het kantoor is bij deze objecten aanzienlijk kleiner. Als de regelkast uitvalt, kunnen we bijvoorbeeld de temperatuur en de luchtventilatie alleen op één vaste stand instellen.
 - Voor de regelkast van kantoor Terneuzen (PRJ1585) wordt op basis van actuele offertes een kredietoverschrijding verwacht (€ 295.000,- in plaats van € 240.000,-). Zodra duidelijkheid is over het definitief doorgaan van het project (afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek) wordt een aanvraag voor aanvullend krediet aan de AV voorgelegd.
- Het vervangen van de bedrijfsmiddelen (pc, mobiel en tablet) PRJ1545 is verspreid over twee jaar waardoor de verwachte einddatum verschuift van eind 2023 naar eind 2024. De bedrijfsmiddelen zijn inmiddels geleverd.
- Het project PRJ1516 Aankoop en vervangen tractiemiddelen 2022 loopt uit ten gevolge een vertraagde levering van de vrachtwagen, naar verwachting vindt de levering maart 2025 plaats.
- PRJ1587 (Overige gebouwen: vervangen werkplekken): Het meubilair op de steunpunten/buitendienstlocaties wordt vervangen zodat het weer aan de actuele ARBO-eisen voldoet. Eerst vindt in 2024 een grondige inventarisatie plaats van wat benodigd is, waarna wordt aanbesteed. De verwachting is dat de levering in 2025 plaatsvindt. Op basis van de actuele aantallen, arbo-eisen en prijzen wordt een overschrijding van het krediet van € 55.000,- verwacht.

- PRJ1589 (Kantoor automatisering: netwerk 2024): Deze investering is gericht op het verbeteren van de IT-infrastructuur en netwerkprestaties samen met PRJ1590 (Kantoor automatisering: netwerk 2025). De toeleveranciers hebben voor november 2024 forse kostenstijgingen op de hardware aangekondigd. Het deel van de aanschaf van de hardware die gepland was voor begroting 2025 (PRJ1590) is in oktober 2024 al gedaan om de kostenstijgingen voor te zijn. De eerdere aanschaf leidt tot een overschrijding op het krediet van 2024 (€ 587.000,- in plaats van € 470.000,-), eenzelfde bedrag is er dan als onderschrijding in 2025.

Risico's

- Met het uitstellen van twee investeringen in het kantoor Terneuzen bestaat het risico dat prijzen stijgen en eerder aangevraagde kredieten niet toereikend zijn wanneer het alsnog uitgevoerd wordt.

Kansen

-

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Er wordt een begrotingswijziging voorgesteld voor informatisering. De voorgestelde wijziging betreft een hogere bijdrage aan Sabewa Zeeland (€ 874.000,-), een hogere bijdrage aan het Waterschapshuis (€ 175.000,-), het wegvallen van de inkomsten van de Jarkusmetingen (€ 80.000,-), externe audit op kernregistraties (€ 75.000,-), update documentmanagementsysteem (€ 40.000,-), upgrade en licenties onderhoudsbeheersysteem (€ 125.000,-) en het tijdelijk naast elkaar draaien van twee applicaties voor de Omgevingswet (€ 34.000,-).
- Er wordt tevens een begrotingswijziging voorgesteld voor juridische ondersteuning (€ 200.000,-).
- Geen onttrekking bestemmingsreserve organisatieontwikkeling (€ 150.000,-).

Investeringen

- PRJ1587 (Overige gebouwen: vervangen werkplekken)
Er wordt een aanvullend krediet aangevraagd van € 55.000,- (oorspronkelijk krediet € 113.000,- bruto/netto).
- PRJ1589 (Kantoor automatisering: netwerk 2024)
Er wordt een aanvullend krediet aangevraagd van € 117.000,- (oorspronkelijk krediet € 470.000,- bruto/netto).

Belastingen en financiën

Exploitatiekosten Belastingen en algemene opbrengsten

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024 inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten:			
Externe kosten	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Baten:			
Externe opbrengsten	-630	-630	0
Dividendopbrengst	-4.600	-4.600	0
Belastingopbrengst (incl oninbaar en kwijtscheldingen)	-121.265	-122.969	1.704
Totaal baten	-126.495	-128.199	1.704
Netto opbrengsten Belasting en Algemene opbrengsten	-126.495	-128.199	1.704

Toelichting Belastingen en algemene opbrengsten

Externe kosten

- -

Externe opbrengsten

- -

Dividend

- De uitkering van het dividend over boekjaar 2023 is in de aandeelhoudersvergadering van de NWB op 4 april 2024 vastgesteld op € 4,6 miljoen.

Belastingopbrengsten inclusief oninbaar / kwijtschelding (€ 1,7 miljoen hoger)

- Voor de belastingopbrengsten is de prognose overgenomen van de 2e kwartaalrapportage van Sabewa Zeeland. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2024 neemt de raming voor het lopend jaar (=2024) met ongeveer € 817.000,- toe. Voor de raming van de belastingopbrengsten van voorgaande jaren (< 2024) neemt de belastingopbrengst met € 886.000,- toe. In totaal betekent dit een voordeel van € 1.704.000,- op de belastingopbrengsten.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

-

Reserves

Hieronder staan de reservemutaties vermeld die niet bij de betreffende programma's zijn opgenomen. Het gaat om algemene dekkingsmiddelen uit de algemene- en egalisatiereserves.

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024 inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Bedragen x € 1.000	
			Afwijking	
Toevoeging aan reserves	4.735	4.735	0	
Onttrekking aan reserves	-4.430	-4.430	0	
Totaal	305	305	0	

Toelichting reserves

Toevoeging aan reserves:

-

Onttrekking aan reserves:

-

Bevindingen Boardletter

Op verzoek van de algemene vergadering zijn in dit hoofdstuk de bevindingen in de boardletter terug te vinden. Bij iedere bevinding vindt u de stand van zaken.

Procesbeschrijvingen

(cf de Boardletter 2023) Waterschap Scheldestromen heeft in boekjaar 2023 de procesbeschrijvingen voor de belangrijkste financiële controleprocessen afgerond, waaruit blijkt hoe deze processen zouden moeten verlopen. Dit achten we een positieve ontwikkeling. Een belangrijk onderdeel binnen de procesbeschrijvingen ontbreekt echter nog, te weten de uitwerking van de “key-controls”. Deze “key-controls” zitten vaak bij de rollen in functiescheiding van controlerend en autoriserende functies.

Belangrijk hierbij is om de “key-controls” zo scherp mogelijk te beschrijven aan de hand van de 6W's (wie, wat, waarom, wanneer, met welke informatie en wat wordt vastgelegd) zodat iedere betrokken functionaris weet wat er van hem of haar verwacht wordt. Daarnaast adviseren wij blijvend aandacht te besteden aan het up-to-date houden van deze procesbeschrijvingen. Dit kan bijvoorbeeld door het periodiek uitvoeren van lijncontroles of het periodiek toetsen van processtappen via interne controles.

Stand van zaken:

Vrijwel alle relevante processen zijn beschreven. De organisatie is bezig met de uitwerking van de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen in de processen die het belangrijkste zijn in het kader van de rechtmatigheid. Een deel daarvan zal in 2024 worden afgerond, een deel in 2025. Dit wordt uitgevoerd als onderdeel van de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

De onafhankelijkheid van de interne controle is inmiddels beter geborgd door de medewerkers die zich hiermee bezighouden in een apart subteam te plaatsen onder functionele aansturing van de concerncontroller.

Beleidsdocumenten:

(cf de Boardletter 2023) Een aantal beleidsdocumenten, zoals het controleprotocol en interne controleprotocol, zijn al (bijna) 10 jaar oud. Het risico bestaat dat beleidsdocumenten verouderd zijn en daarmee niet meer gebaseerd zijn op recente wet- en regelgeving. Wij adviseren om de beleidsdocumenten die al enkele jaren oud zijn tegen het licht te houden en waar nodig te actualiseren.

In de nieuwe nota waardering en afschrijving wordt een nieuwe afschrijvingsmethodiek opgenomen, waardoor er sprake zal zijn van een stelselwijziging. De belangrijkste wijziging in de nieuwe nota waardering en afschrijving is dat projecten het jaar na afronding voor het eerst worden afgeschreven, waarbij tot boekjaar 2022 werd gestart met afschrijven in het jaar nadat projecten 75% gereed waren. We vragen het waterschap deze stelselwijziging getrouw in de jaarrekening te verwerken en toe te lichten.

Tevens vragen we het waterschap om het normenkader voor 2023 te actualiseren en tijdig te laten vaststellen door de AV.

Stand van zaken

Vastgesteld zijn inmiddels:

- Nota weerstandsvermogen, risicomangement, reserves en voorzieningen (AV april 2024)
- Treasurystatuut (DB mei 2024).

Onderhanden zijn momenteel:

- Nota waarderen en afschrijven (AV nov 2024) en nadere uitwerking daarvan in de investeringsregeling (DB nov 2024)
- Normenkader 2024 en 2025 (AV dec 2024) plus toetsingskader (DB jan 2025)*
- Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie (AV begin 2025)
- Controleverordening waterschap (AV begin 2025)
- Intern controleplan (DB)
- Nota voorkoming misbruik en oneigenlijk gebruik (DB).

Nota's, regelingen en besluiten die in 2025 worden geactualiseerd:

- Nota Kostentoerekening en onderbouwing tarieven (AV)
- Kostentoedelingsverordening (AV)
- Besluit mandaat, volmacht en machtiging (DB)
- Regeling Budgethouderschap (DB)
- Inkoop & Aanbestedingsbeleid (obv het landelijke beleid dat bij de Unie van Waterschappen momenteel in ontwikkeling is) (DB)

Om deze planning te realiseren vindt er inhuur plaats.

* Mogelijk moet ook nog een controleprotocol 2025 door de AV worden vastgesteld. Nu de waterschappen vanaf 2025 onder de BADO (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) komen te vallen, is nog niet duidelijk of voor verslagjaar 2025 een controleprotocol nodig is.

Inkoopproces: Onderbouwing Prestatielevering

(cf de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat medewerkers op basis van de budgethoudersregeling de prestatielevering voor inkopen vast moeten leggen. Voor inkopen onder de € 500 is sprake van een verlicht regime. Hiervoor geldt wel een 4-ogen principe qua factuurautorisatie, maar hoeft geen prestatieverklaring te worden gedocumenteerd in het inkoopstelsel.

Uit interne controles blijkt dat er progressie gemaakt wordt omtrent het vastleggen van de prestatielevering ten opzichte van boekjaar 2022, maar blijkt tevens dat de vastlegging van prestatieleveringen nog niet structureel plaatsvindt binnen het inkoopproces. We adviseren daarom om maatregelen te treffen om een nauwkeurige vastlegging van de prestatielevering te waarborgen. Daarbij is het van belang om de naleving van de huidige

procesafspraken te blijven monitoren middels interne controles. Indien geconstateerd wordt dat procesafspraken niet nageleefd worden, dient het waterschap vervolgstappen te ondernemen op het gebied van gedrag en cultuur (softcontrols).

Stand van zaken:

Het vastleggen van een prestatieverklaring kan niet door het huidige softwaresysteem worden afgedwongen. In 2024 wordt de aanbesteding van een nieuw financieel systeem voorbereid, hierin zat het afdwingen van geautomatiseerde procescontroles als selectiecriteria worden opgenomen. Bij de implementatie van de interne controlefunctie ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording zal tevens de 2e-lijnscontrole worden verstevigd.

Inkoopproces: Controle op prestatielevering

(cf de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat medewerkers op basis van de budgethoudersregeling de prestatielevering voor inkopen vast moeten leggen. Voor inkopen onder de € 500 is sprake van een verlicht regime. Hiervoor geldt wel een 4-ogen principe qua factuurautorisatie, maar hoeft geen prestatieverklaring te worden gedocumenteerd in het inkoopstelsel.

In onze lijncontrole over 2023 constateren we dat de prestatielevering eerder is goedgekeurd dan de feitelijke leverdatum van het product. Hierdoor vindt er feitelijk geen (zichtbare) controle op de prestatielevering plaats. We adviseren maatregelen te treffen om een nauwkeurige controle op de prestatielevering te waarborgen, en daarbij te borgen dat deze controle pas na de levering kan worden verricht.

Stand van zaken:

Het vastleggen van een prestatieverklaring kan niet door het huidige softwaresysteem worden afgedwongen. In 2024 wordt de aanbesteding van een nieuw financieel systeem voorbereid, hierin za het afdwingen van geautomatiseerde procescontroles als selectiecriteria worden opgenomen. Bij de implementatie van de interne controlefunctie ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording zal tevens de 2e-lijnscontrole worden verstevigd.

Aanbestedingen: Tussentijdse aanbestedingsanalyse

(cf de Boardletter 2023) We constateren dat het waterschap geen tussentijdse aanbestedingsanalyse heeft uitgevoerd in boekjaar 2023. We adviseren het waterschap om minstens éénmaal per jaar een tussentijdse risicogerichte analyse uit te voeren. Op die manier kan het waterschap eventuele naderende rechtmatigheidsfouten tijdig signaleren en hierop inspelen.

Stand van zaken:

In 2024 worden met elke afdeling tenminste twee tussentijdse spendgesprekken gevoerd. De 1e ronde is begin juni afgerond. De 2e ronde is ingepland in november.

Tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in opleiding en systemen om de kwaliteit van de spendanalyses en-gesprekken de komende jaren verder te verbeteren.

Momenteel wordt ook een contractmanagementadviseur geworven (binnen de formatie van de begroting 2024) die belangrijk is om het contractmanagement verder te professionaliseren.

Aanbestedingen: Totaalformulier beoordeling aanbestedingen

(cf de Boardletter) Verder hebben we geconstateerd dat voor aanbestedingen die niet via Negometrix verlopen, niet altijd een beoordelingsformulier aanwezig is waaruit de aanwezigheid en de overwegingen van het beoordelingsteam blijken.

Daarnaast hebben we vernomen dat het borgen van beoordelingen in het aanbestedingsplatform op de planning staat voor eerste half jaar van 2024.

Stand van zaken:

In 2024 zijn we volledig overgegaan naar het aanbestedingsplatform Merzell. De gebruikers hiervan werken zich steeds verder in om alle ingebouwde tools te gebruiken. Hiervoor worden ook trainingen gevolgd. Doormiddel van het analyseren van de spenddata en de periodieke consultgesprekken van de inkoopadviseurs met de afdelingen kunnen mogelijk inkopen aan het licht komen die niet volgens het proces zijn verlopen. Bij de bestellers in de organisatie wordt actief aandacht besteed aan het juist gebruiken van het aanbestedingsplatform. Wij denken dat het restrisico hiermee is gemitigeerd tot een normaal niveau.

Activamodule

(cf. de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat het waterschap een activamodule heeft aangeschaft en geïmplementeerd. We zullen per jaareinde de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde activamodule en de juistheid van de conversie controleren. Daarmee zal de bevinding omtrent de activamodule in 2024 hoogstwaarschijnlijk opgevolgd zijn.

Stand van zaken:

De geautomatiseerde activamodule is in 2023 geïmplementeerd en is voor het eerst in de begroting 2024 en de jaarrekening 2023 gebruikt. De huidige software is in staat dit voor afgeronde projecten uit te voeren, voor onderhanden projecten biedt de huidige software geen mogelijkheden. Deze functionaliteit wordt meegenomen bij de aanbesteding van het nieuwe financieel pakket dat in 2024 wordt voorbereid.

Projectbeheersing: Nacalculaties

We hebben geconstateerd dat het waterschap een format heeft opgesteld om een gestructureerde en eenduidige voorcalculatie, voortgang op projecten, tussentijdse calculatie en nacalculatie te waarborgen. Het template is sinds september 2023 intern in gebruik genomen door projectbeheerders, maar de werking hiervan kan per interim-datum nog niet door ons worden vastgesteld. We vragen het waterschap om periodiek (interne) controles uit te voeren op het gebruik van dit format.

Stand van zaken:

In februari 2024 zijn ambtelijk de startdocumenten voor de (investerings)projecten voor 2026 afgerond. In de definitiefase en de volgende fasen wordt het template gebruikt met onder meer de uniforme ramingsmethodiek. Omdat voor deze projecten de procestappen met tussentijdse calculatie en nacalculatie nog in het verschiet liggen zal de uiteindelijke werking van het template met de uniforme ramingsmethodiek pas over enige tijd (2026 e.v.) vastgesteld kunnen worden.

Projectbeheersing: Onafhankelijke structurele monitoring van projecten

(cf. de Boardletter 2023) De monitoring van projecten is onderdeel van het werk van de projectleiders. We constateren dat bij het waterschap de structurele onafhankelijke monitoring zich beperkt tot de aspecten tijd en eventuele budgetoverschrijdingen door de inzet van de financieel adviseurs.

Echter, een formele, structurele en onafhankelijke monitoring van de (investerings)projecten ontbreekt. Er is bijvoorbeeld geen projectcontroller aangesteld die verantwoordelijk is voor het onderkennen en beheersen van projectrisico's en het borgen van een doelmatige uitvoering van projecten. We adviseren het waterschap om in ieder geval voor de grootste projecten een onafhankelijke structurele monitoring van projecten te laten plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld door een projectcontroller aan te stellen.

Stand van zaken:

We onderschrijven het belang van projectcontrol. Voor de onafhankelijke structurele monitoring van de (investerings) projecten wordt projectcontrol verder uitgewerkt door het aanstellen van een projectcontroller binnen het waterschap.

Bepaling voorziening dubieuze debiteuren

(cf de Boardletter 2023) We verzoeken het waterschap, conform onze rapportages over vorig jaar, om de calculatie van de hoogte van de voorziening dubieuze belastingvorderingen op te laten stellen door SaBeWa Zeeland, omdat deze gemeenschappelijke regeling beschikt over betrouwbaardere ervaringscijfers omtrent het betalingsgedrag van belastingdebiteuren. Daarnaast verzoeken we te borgen dat de accountant van SaBeWa Zeeland deze calculatie meeneemt in haar controle, en daarbij nieuwe afspraken tijdig te concretiseren in het controleprotocol.

Stand van zaken:

Het waterschap heeft met SaBeWa Zeeland afgestemd om de hoogte van de voorziening dubieuze belastingvorderingen te laten berekenen door SaBeWa Zeeland.